

Saksframlegg

Tilstandsrapporten 2016 - Grunnskolen i Søgne - 01.03.2017

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
19/17	Tjenesteutvalget	08.03.2017
27/17	Kommunestyret	30.03.2017

Rådmannens forslag til vedtak:

Tilstandsrapporten for grunnskolene i Søgne 2016 tas til etterretning

Saksprotokoll i Tjenesteutvalget - 08.03.2017

Behandling:

Administrasjonens merknad til saksfremlegget: *punkt 2.4.9 - Psykososialt team mangler i saksfremlegget*. Dette ble delt ut i møtet:

«Psykososialt team ble opprettet ved skolestart 2016/17. Det er en miljøterapeut fast på hver av skolene mesteparten av tiden. Disse jobber sammen med lærerne, er med i klasser, tar tak i enkeltsaker, jobber med enkeltelever og samarbeider med foreldrene.

De som jobber i psykososialt team har forskjellig faglig bakgrunn, fra spesialsykepleier til sosionom og barnehagelærer og skal hjelpe til med å få et generelt bedre psykososialt miljø på skolene, blant annet for å redusere mobbingen og hjelpe dem som utsettes for mobbing til å mestre det bedre.

Sentrale tiltak er å bistå barn og ungdommer på skolene med selvhjelpsteknikker rettet mot blant annet generell livsmestring og psykiske problemstillinger.»

Til behandling forelå rådmannens forslag til vedtak.

Leder Eikeland (FRP) fremmet tilleggsforslag:

Vedtatt fra tilstandsrapporten 2015, vedtatt mai-2016 fremlegges som egen sak. I tillegg må det fremkomme hvordan trivselen kan økes blant elever.

Votering:

Rådmannens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag fra leder Eikeland (FRP) enstemmig vedtatt.

Tjenesteutvalget innstiller til kommunestyret. (Oppsatt behandling i formannskapet utgår).

Innstilling:

Tilstandsrapporten for grunnskolene i Søgne 2016 tas til etterretning.

Vedtatt fra tilstandsrapporten 2015, vedtatt mai-2016 fremlegges som egen sak. I tillegg må det fremkomme hvordan trivselen kan økes blant elever.

Bakgrunn for saken:

Opplæringsloven § 13-10 omtaler det ansvaret som kommunen som skoleeier har overfor egen grunnskole:

«Kommunen/fylkeskommunen og skoleeigaren for privat skole etter § 2-12 har ansvaret for at krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte, under dette å stille til disposisjon dei ressursane som er nødvendige for at krava skal kunne oppfyllest.

Kommunen/fylkeskommunen og skoleeigaren for privat skole etter § 2-12 skal ha eit forsvarleg system for vurdering av om krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte. Kommunen/fylkeskommunen og skoleeigaren for privat skole etter § 2-12 skal ha eit forsvarleg system for å følgje opp resultatane frå desse vurderingane og nasjonale kvalitetsvurderingar som departementet gjennomfører med heimel i § 14-4. Som ein del av oppfølgingsansvaret skal det utarbeidast ein årleg rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa, knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø. Den årlege rapporten skal drøftast av skoleeigar dvs. kommunestyret, fylkestinget og den øvste leiinga ved dei private grunnskolane.»

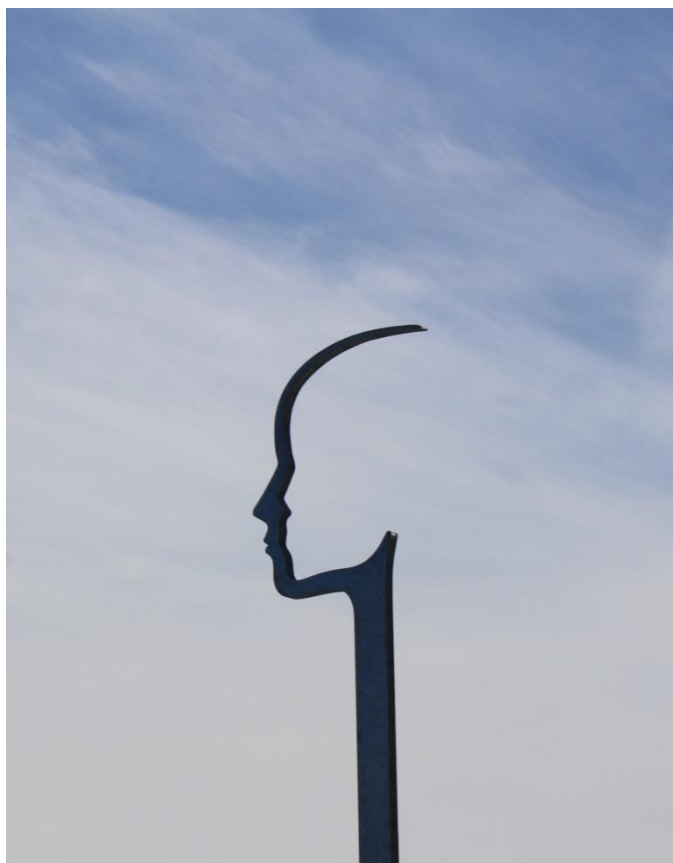
Saksutredning:

Vedlagt saksframlegget ligger Tilstandsrapporten for grunnskolene i Søgne 2016. Den årlige rapporteringen til politisk nivå er tenkt å skulle gi skoleeier, det vil si kommunestyret, nødvendig informasjon om læringsmiljø og læringsresultater i Søgne skolen. I tillegg inneholder rapporten resultater knyttet til gjennomføring og frafall i videregående opplæring. Rapporten gir viktig styringsinformasjon for skoleeier og lokal skoleledelse, og danner utgangspunkt for videre prioriteringer. Tilstandsrapporten tar utgangspunkt i kommunal pedagogisk utviklingsplan, og rapporterer i all hovedsak på denne.

Vedlegg

- 1 Tilstandsrapporten 2016 - Grunnskolen i Søgne

Tilstandsrapporten 2016

Grunnskolen i Søgne kommune

INNHold

Forord	3
1.0 Sammendrag	4
1.1 Læringsmiljø	5
1.2 Læringsresultater	6
1.2.1 Nasjonale prøver	6
1.2.2 Kartleggingsprøver	10
1.3 Overgang til videregående opplæring	10
2.0 Læringsmiljø	12
2.1. Arbeidsmiljø	12
2.1.1 Mobbing – endringer i Elevundersøkelsen 2016	15
2.2 Klasseledelse	16
2.3 Motivasjon og mestring	17
2.4 Læringsmiljøet i Søgneskolen	17
2.4.1 Inkluderende læringsmiljø	18
2.4.2 Inkluderende læringsmiljø i praksis ved Tangvall skole	21
2.4.3 Læringsmiljøprosjektet	22
2.4.4 Ungdomstrinn i utvikling – motivasjon og mestring for bedre læring	23
2.4.5 Trivselslederprosjektet	23
2.4.6 Oppgradering av skolegårdene	25
2.4.7 Elevombud	26
2.4.8 Beredskapsteam mot mobbing	26
3.0 Læringsresultater	27
3.1 Fritak for nasjonale prøver	27
3.2. Leseferdigheter	28
3.2.1 Nasjonale prøver	28
3.2.2 Kartleggingsprøver lesing	31
3.2.3 Elevenes vurdering av leseopplæringen	32
3.3 Resultater på 10.trinn	33
3.3.1 Grunnskolepoeng	33
3.3.2 Gjennomsnittresultater på standpunkt og skriftlig eksamen i basisfagene	33
3.4 Skole- og kommunebidragsindikatorer i grunnskolen	34
4.0 Spesialundervisning	36
4.1 Tilpasset opplæring	37
5.0 Videregående opplæring	40
5.1 Gjennomføring av videregående opplæring	40
5.2 Oppfølgingstjenesten – ungdom utenfor opplæring	40
5.3 Oppsummering av videregående opplæring	41
6.0 Avslutning	42

FORORD

Årlig tilstandsrapport for grunnskolen er hjemlet i opplæringsloven § 13-10. I St.meld.nr 31 (2007-2008) fremgår det at det er viktig at styringsorganene i kommunen har et bevisst og kunnskapsbasert forhold til kvaliteten på grunnopplæringen. Dette er nødvendig for å følge opp utviklingen av sektoren på en god måte. Rapporten om tilstanden i opplæringen skal omhandle læringsmiljø, læringsresultater og frafall i videregående opplæring. Den skal drøftes av skoleeier, dvs. kommunestyret. Tilstandsrapporten er et sentralt element i det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet.

Tilstandsrapporten konsentrerer seg hovedsakelig om å rapportere på status i forhold til utviklingsområdene læringsmiljø og læringsresultater. Resultater av elevundersøkelsen og nasjonale prøver gir skoler og skoleeier relevant og pålitelig informasjon til det lokale kvalitetsvurderingsarbeidet. Her kan vi følge utviklingen over tid og det bidrar til å gi oss holdepunkter for hvordan utviklingsarbeidet har fungert.

Søgneskolen har siden høsten 2010 jobbet etter en kommunal pedagogisk utviklingsplan. Med visjonen "Tett på!" som utgangspunkt har man hatt prioriterte utviklingsområder innen områdene læringsmiljø og læringsresultater. Skolene i Søgne har i de siste årene jobbet stadig tettere sammen om utviklingsarbeidet i skolen. Denne utviklingen håper vi vil fortsette, og bli forsterket de neste årene. Fra våren 2014 har kommunen og oppvekstenhetene i Søgne blitt involvert og deltar nå i den felles satsningen « Inkluderende læringsmiljø » i regi av Knutepunkt Sørlandet. Det overordnede målet for satsningen er at alle elevene skal oppleve et godt og inkluderende læringsmiljø i skolen som fremmer deres trygghet, helse, trivsel og læring.

Tangvall og Tinntjønn skole har i 2015-2016 deltatt i den nasjonale satsingen «Ungdomstrinn i utvikling», og har jobbet med klasseledelse ved hjelp av skolebasert kompetanseutvikling, lærende nettverk og pedagogiske ressurser. De overordnede målene for satsingen er at alle skal inkluderes og oppleve mestring, alle skal beherske grunnleggende ferdigheter og at alle skal fullføre videregående opplæring.

Langenes og Nygård skole har fra høsten 2016 deltatt i «Læringsmiljøprosjektet» som er en målrettet satsing for et mobbefritt og inkluderende læringsmiljø.

Tilstandsrapporten inneholder viktig styringsinformasjon for både skoleeier og skolene selv, og danner grunnlag for framtidige prioriteringer og prosesser. Våren 2015 utarbeidet

skoleorganisasjonen en ny pedagogisk utviklingsplan for perioden 2015-2019.

1.0 SAMMENDRAG

Det overordnede ambisjonsnivå gjennom satsningen «Inkluderende læringsmiljø», med inkludering som ideal og praksis, er at alle barn og unge opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer deres trygghet, helse, trivsel og læring. Læringsmiljøet skal være under kontinuerlig utvikling til fordel for alle elevers sosiale og faglige læringsutbytte med god tilpasset opplæring tilpasset den enkelte elevs forutsetninger innenfor et godt organisert opplæringstilbud innenfor fellesskapet. Innholdet i satsningen setter fokus på fire kjerne- komponenter basert på sentrale prinsipper.

Skolene i Søgne har ulike verktøy for vurdering av kvalitet i grunnopplæringa. Skoleporten er et verktøy for vurdering av kvalitet i grunnopplæringen i forhold til både læringsmiljø gjennom den årlige nettbaserte elevundersøkelsen og læringsresultater ved nasjonale prøver. Resultatene gir oss tilbakemeldinger på flere viktige områder og viser trender og utvikling over tid.

PULS er et verktøy for kvalitetsvurdering som grunnlag for organisasjonslæring. PULS er både et analyseverktøy og et prosessverktøy. Dette betyr at PULS inneholder resultatdata, profesjonsdata og brukerdata. Informasjonen hentes fra ulike datakilder. PULS legger også til rette for å analysere egne data, designe prosesser, utforme kjennetegn på kvalitet og utforme tiltak. Hensikten med PULS er å styrke skolenes kollektive kapasitet (Hargreaves og Fullan 2012) gjennom å bearbeide vurderingsresultater på måter som skaper kollektiv innsikt og engasjement (Roald 2012).

VOKAL er et nettbasert system som samler og sammenstiller vurdering og kartlegging, slik at lærere kan gi tilpasset undervisning og bedre oppfølging av den enkelte elev. VOKAL gir læreren kontroll over gjennomføringen av hver enkelt kartlegging, og en oversikt som gir god mulighet til å følge opp resultatene på hver enkelt elev. Skoleleder kan ta ut status på gjennomføring og se aggregerte resultater for hele skolen i visuelle rapporter og grafer og skoleeier kan ta ut status på gjennomføring og se aggregerte resultater for hele kommunen og de enkelte skolene.

Utviklingsarbeidet er en tidkrevende prosess. Enkelte resultater er oppmuntrende og viser at vi er på rett vei, mens andre resultater viser oss områder vi må vie økt oppmerksomhet

og innsats. Samtidig er det viktig å understreke at ingen enkeltindikatorer forteller hele sannheten om en skole. Dette gjelder også nasjonale prøver. Det er derfor viktig å se resultatene fra nasjonale prøver i sammenheng med annen informasjon om skolen eller kommunen.

1.1 Læringsmiljø

Resultatene som presenteres gjelder elever fra og med 5. til og med 10.trinn. I tillegg til at resultatene gjerne kan variere noe fra år til år og begrenset elevutvalg per skole, medfører små utslag oftest ikke signifikant forskjell (eks: 4,1 i 2015 og 4,2 i 2016). Dette innebærer at en må være noe varsom med å trekke for bastante konklusjoner ut av kommuneresultat eller skolenivå, ettersom dette kan i noen tilfeller kan gi et unyansert bilde av tilstanden i Søgneskolen. Det vil videre være interessant og viktig å se på trender over tid.

Resultatene viser for øvrig at elevene kan ha noe ulik opplevelse av læringsmiljøet i Søgneskolen ved at det på enkelte resultater fremkommer stor spredning i tallene, samt ulikheter mellom de ulike trinnene og skolene.

Når en sammenholder resultatene på de ulike indeksskårene for læringsmiljø på kommunenivå, ser vi en liten nedgang i 2016, men over tid har resultatene for skolene i Søgne ligget relativt stabilt og likt med landsgjennomsnittet på de fleste områdene. I elevundersøkelsen høsten 2016 rapporterer det store flertallet av elever i Søgne at de trives og opplever skolen som en god arena for læringen og med et godt sosialt fellesskap. Går en inn på de ulike faktorskårene – fremkommer nyanser og noen områder som skiller seg mer ut enn andre. Dette er viktig informasjon å ta med seg i det videre utviklingsarbeidet til fordel for alle elevers sosiale og faglige læringsutbytte.

Det samlede resultatet for trivsel og for mobbing blant elevene i Søgneskolen har de siste årene ligget stabilt likt med landsgjennomsnittet, mens tallene for 2016 viser at andelen som ikke trives og som oppgir at føler seg mobbet har økt. Fravær av mobbing i skolen er et uttalt mål i Søgneskolen, og dette arbeides det kontinuerlig med. Når en går inn på de ulike faktorskårene og spredning innenfor trivsel, ser vi en økning i elevgruppen som rapporterer at de ofte kjenner seg noe ensomme/ikke har venner å være sammen med i friminuttene. Forskningen dokumenterer at elevens trivsel og opplevelse av relasjonene i skolen har stor innvirkning for den enkeltes læring og utvikling. Gjennom satsningen «Inkluderende læringsmiljø» vil det være fokus på prosesser og tiltak for å fremme læringsmiljøer som gir god trivsel og tilhørighet for alle elevene i skolen. Dette kan være alt fra universelle tiltak som innrettes overfor alle elever/grupper med mål om å bidra til en

positiv utvikling for alle, eller mer individuelt utformede tiltak overfor enkeltelever.

En indikasjon på om utviklingsarbeidet innenfor læringsmiljø-satsningen for Søgneskolen gir resultater, kommer til uttrykk hvorvidt dette medfører endringer på praksis i klasserommet. I elevundersøkelsene vurderer elevene støtte fra lærere, arbeidsro og læringskultur, som vi vet er viktige indikatorer for hva som gir økt læringsutbytte. Også her er resultatene fra 2016 noe svakere enn året før, men sett over tid har resultatene vært stabile. Det er noe bekymringsverdig at elevene i Søgne i 16/17 oppgir at de er mindre motiverte enn tidligere år, men oppløftende at elever i Søgneskolen over tid har oppgitt at de i større grad enn landssnittet får faglige utfordringer. Elevenes opplevelse av mestring er stabil både sett over tid og sammenlignet med nasjonalt nivå. Ettersom vi fremdeles er i implementeringsfasen i Inkluderende læringsmiljø-satsingen, og andre satsinger og prosjekter som forsterker denne, er ennå for tidlig å kunne konkludere om utviklingsarbeidet har hatt ønsket effekt.

Elevene i Søgne melder om stor grad av støtte fra hjemmet i forhold til oppfølging av skolen og skolearbeidet.

1.2 Læringsresultater

I sammendraget konsentrerer vi om å oppsummere resultater fra Nasjonale prøver på kommunenivå høsten 2016 og resultater fra kartleggingsprøver i lesing for småskoletrinnet. Nasjonale prøver har med områdene lesing, regning og engelsk på 5. og 8.trinn, og lesing og regning på 9.trinn sammenliknet med tall fra fylkesnivå og nasjonalt gjennomsnitt. Mer detaljerte resultater gjengis i kapittel om læringsresultater.

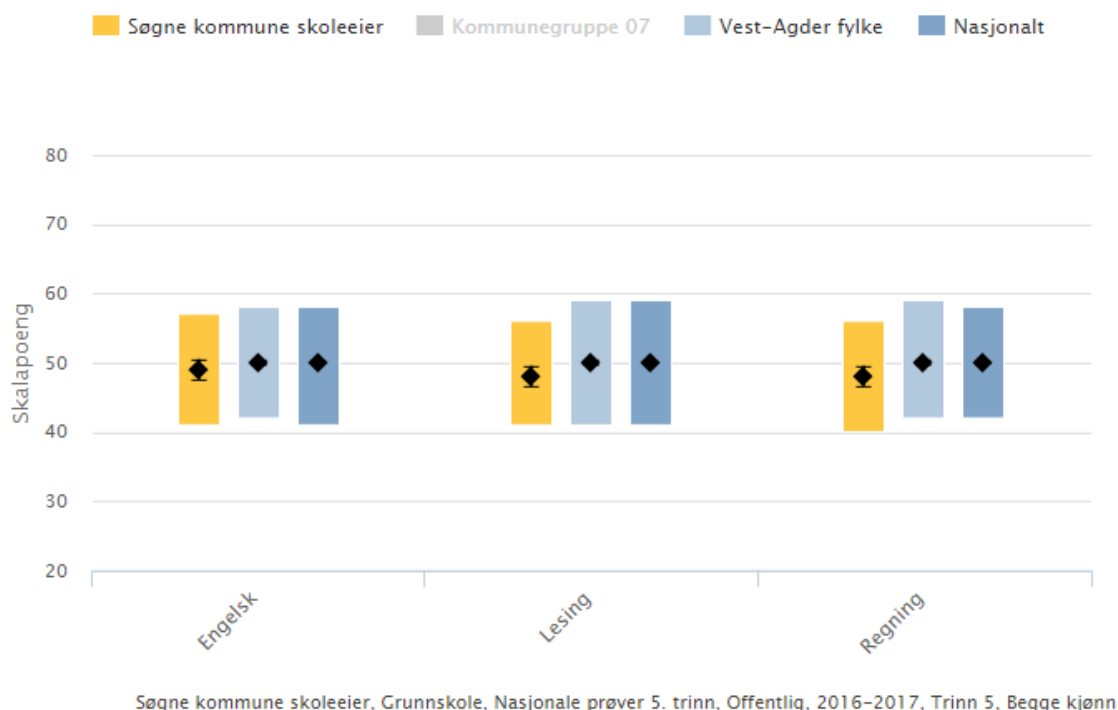
1.2.1 Nasjonale prøver

Resultatene gjengis i søyler som viser intervallet på skalaen der hovedvekten av elevene (60 prosent) er. Dette er et mål på spredningen i elevenes resultater. Desto mindre søylen er, desto mindre spredning er det i elevenes resultater. Når nasjonale prøver skal brukes som styringsinformasjon er det viktig og ikke bare se på gjennomsnittet, men også på hvor stor variasjon eller spredning det er i elevens resultater.

På 5. tinn og 8.- 9. trinn plasseres elevene på henholdsvis 3 og 5 mestringsnivåer. Til hvert mestringsnivå er det laget beskrivelse av hva elever på mestringsnivået typisk mestrer. Det betyr at en endring i andel elever på et gitt mestringsnivå fra et år til et annet kan tolkes som en reell endring i andel elever på dette mestringsnivået. En skole kan for eksempel over tid se om de klarer å løfte de svakeste elevene ved at det over tid blir færre

elever på mestringsnivå 1 og 2.

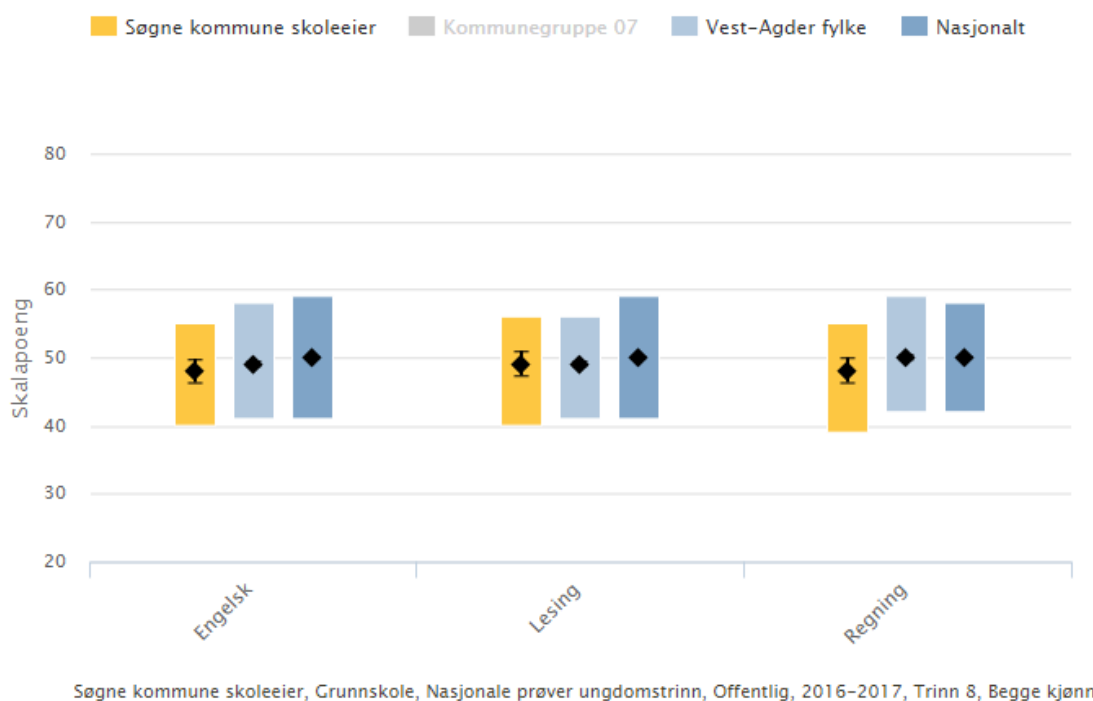
Resultater nasjonale prøver 5.trinn, Søgne kommune 2016-17.

- Leseresultatene på nasjonale prøver 5.trinn for kommunen samlet (48) sett ligger noe under landsgjennomsnittet og gjennomsnitt for Vest-Agder fylke (50). Det har vært en vedvarende tendens. Ser man på fordeling av resultater etter mestringsnivå, viser denne at det er forholdsmessig stor andel elever på mestringsnivå I sett i forhold til andel elever på mestringsnivå 3.
- Resultatene på nasjonale prøver i regning på 5.trinn for kommunen (48) ligger samlet sett under landsgjennomsnittet og gjennomsnitt for Vest-Agder fylke (50). Ser en fordeling av resultater etter mestringsnivå, ser en at det er forholdsmessig stor andel elever på mestringsnivå I og 2 i forhold til mestringsnivå 3.
- Resultatene på nasjonale prøver i engelsk på 5.trinn for kommunen (49) ligger noe under landsgjennomsnittet og gjennomsnitt for Vest-Agder fylke (50). Ser en på fordeling av resultater etter mestringsnivå, ser en at det er forholdsmessig stor andel elever på mestringsnivå I i forhold til mestringsnivå 3.
- For alle resultatene gjelder det at mange elever skårer innenfor mestringsnivå I i forhold til antall elever som skårer innenfor mestringsnivå 3. Et mål for Søgneskolen

må være en forskyvning av elevenes læringsresultater over fra mestringsnivå 1 til mestringsnivå 2 og fra mestringsnivå 2 til mestringsnivå 3.

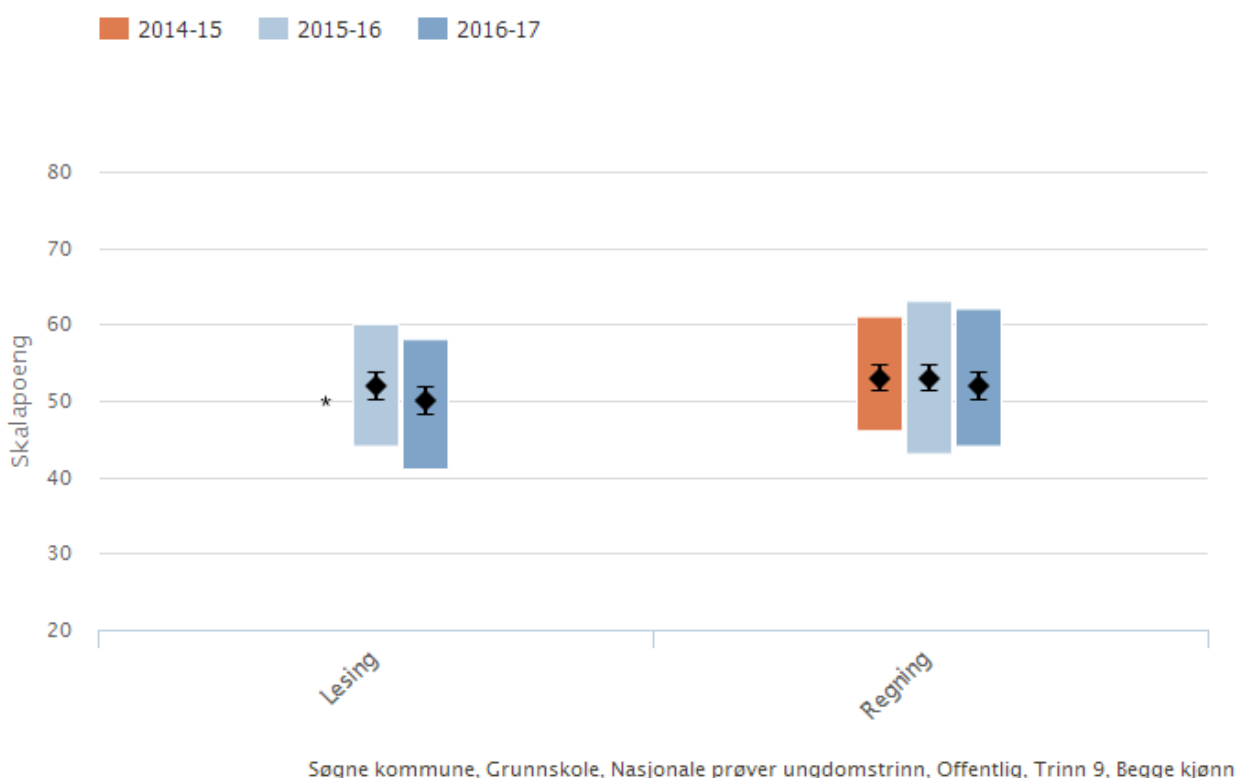
Resultater nasjonale prøver 8. og 9.trinn, Søgne kommune 2016-17.

- Leseresultatene på nasjonale prøver 8.trinn er bedre enn de to foregående år, og ligger nå likt med gjennomsnittet for fylket og tett opp under landsgjennomsnittet. Det er også positivt at færre elever befinner seg på mestringsnivå 1 og 2 sammenlignet med de to foregående årene. Søgne oppnår et snitt på 49 poeng mot landsgjennomsnittet 50.
- Tallene viser stor spredningen i elevenes resultater. Derfor er det viktig å sammenholde gjennomsnittstall med spredning. Ser en på elevenes mestringsnivå kommer det frem at 28 % av elevene ligger på mestringsnivå 1 og 2, mens 26 % elever ligger på mestringsnivå 4 og 5. Tilsvarende tall nasjonalt er 27,3 % elever på mestringsnivå 1 og 2, mens 30,6 % elever ligger på mestringsnivå 4 og 5.
- Resultatene på nasjonale prøver i regning på 8.trinn ligger i år (48) under landsgjennomsnittet (50). Ser en på elevenes mestringsnivå kommer det frem at 36,4 % ligger på mestringsnivå 1 og 2, mens 21,2 % av elevene ligger på mestringsnivå 4 og 5. Nasjonalt er ligger 29,7 % elever på mestringsnivå 1 og 2, mens 31,4 % av elevene ligger på mestringsnivå 4 og 5.
- Resultatene på nasjonale prøver i engelsk på 8.trinn oppnår en skåre på 48 poeng,

som er 2 poeng under nasjonalt snitt. Det har vært en vedvarende trend at Søgne har kommet lavere enn landsgjennomsnitt og likt med eller litt lavere enn resultatene for fylket. Ser en på elevenes mestringsnivå kommer det frem at 34,4 % som skårer innenfor på mestringsnivå 1 og 2, mens 18,7 % ligger på mestringsnivå 4 og 5. Resultatene er svakere enn fjorårets. Nasjonalt er ligger 26,7 % av elevene på mestringsnivå 1 og 2, mens 30,6 % elever ligger på mestringsnivå 4 og 5.

Resultater nasjonale prøver 9.trinn, Søgne kommune 16-17.

Årets resultater på nasjonale prøver i lesing på 9. trinn, viser et snitt på 50 mot landsgjennomsnittet 54. Ser en på elevenes mestringsnivå kommer det frem at i Søgne skårer 27,6 %, mot 24,9 % i 15-16, på mestringsnivå 1 og 2, mens 26,9 %, mot 35,1 % i 15-16, ligger på mestringsnivå 4 og 5. Nasjonalt ligger 16,5 % elever på mestringsnivå 1 og 2, mens 47,7 % elever ligger på mestringsnivå 4 og 5.

Høstens resultater på nasjonale prøver i regning på 9.trinn viser et resultat på 52 skalapoeng, mot landsgjennomsnittet 54. Om vi ser på spredning kommer skårer elevene i Søgne 22,2%, mot 24,2 % i 15-16, elever på mestringsnivå 1 og 2, mens 44,5 % elevene ligger på mestringsnivå 4 og 5. Tilsvarende tall nasjonalt er 19,8 % elever på

mestringsnivå 1 og 2, mens 46,1 % elever ligger på mestringsnivå 4 og 5.

For alle resultatene gjelder det at mange elever skårer innenfor mestringsnivå 1 og 2 i forhold til antall elever som skårer innenfor mestringsnivå 4 og 5. Et innsatsområde i videre utviklingsarbeid i Søgneskolen må være å fokusere på tidlig innsats på småskole/mellomskoletrinnet, med mål om en forskyvning av elevenes læringsresultater over på et høyere mestringsnivå.

1.2.2 Kartleggingsprøver

Formålet med kartleggingsprøvene på 1.-4. trinn er å finne elever som trenger ekstra oppfølging. Det er viktig at disse elevene blir sett tidlig i løpet slik at de kan få tilbud om den tilrettelegginga de har krav på. Kartleggingsprøvene er dermed også et verktøy for å hindre at elever faller fra seinere i opplæringsløpet.

Kartleggingsprøvene på 1.-4. trinn gir ikke informasjon om alle elevene. Resultatene fra prøvene gir bare informasjon om elever som er rundt eller under ei definert bekymringsgrense. Elever som har alt rett eller nesten alt rett, er ikke nødvendigvis spesielt flinke elever. Derimot trenger elevene som havner under bekymringsgrensa, ekstra tilrettelegging. Kartleggingsprøvene er utvikla i tråd med mål i læreplanen etter 2. og 4. trinn. De skal gjennomføres om våren på 1.-4. trinn. I rapporten vises resultatene for våren 2016 samlet for de tre barneskolene.

1.3 Overgang til videregående opplæring.

Søgne kommune har gode tall å vise til når det gjelder overgang til videregående skole fra 10.trinn. Nesten alle elever starter i videregående opplæring høsten etter 10.trinn.

Samlet, avsluttende karakternivå på 10.trinn, målt som grunnskolepoeng, er stabilt på et bra nivå. Med resultatene for høsten 2017 oppnår elever fra Søgne gjennomsnittlig grunnskolepoeng 40,9, mens tilsvarende tall er 41,1 nasjonalt og 40,8 for fylket.

- Standpunktkarakter i matematikk fortsatte å ligge over landsgjennomsnittet, mens eksamenskarakter lå like under landsgjennomsnittet.
- Standpunktkarakterene i norsk lå like over landsgjennomsnittet, mens eksamenskarakterene lå like under landsgjennomsnittet.
- Standpunkt- og eksamenskarakterene i engelsk lå rett under landsgjennomsnittet.

Resultater fra videregående opplæring, målt etter i hvor stor grad elevene består fag og gjennomfører videregående opplæring, er relativt gode når vi sammenligner oss med tall

på fylkes – og landsnivå. Vi ser likevel at ganske mange elever ikke greier å fullføre videregående opplæring. Det vil derfor være viktig å videreutvikle samarbeidsrutiner med fylkeskommunen og systemer lokalt for å følge opp og bistå elever som av ulike grunner faller ut av opplæringen, slik at de det gjelder kan komme tilbake i en opplærings situasjon slik at de kan få realisert sitt potensial for læring og utvikling. For den enkelte elev handler dette om at den kunnskap og de ferdighetene som tilegnes i skolen, legger grunnlaget for senere deltagelse i arbeidslivet og til at den enkelte blir i stand til å ta vare på seg selv og andre på en best mulig måte.

2.0 LÆRINGSMILJØ

Alle elever har ifølge § 9a i opplæringsloven rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Læringsmiljø kan forstås som de samlede kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene på skolen som har betydning for elevenes læring, helse og trivsel (Wendelborg mfl. 2012:13).

Undersøkelser viser at elevenes opplevelse av læringsmiljøet har stor betydning for deres motivasjon, innsats og prestasjoner. Bakken og Seippel (2012) påpeker at den viktigste fellesnevneren ved de skolene som har hatt sterkest positiv karakterutvikling etter innføring av kunnskapsløftet, er at elevene opplever læringsmiljøet som spesielt godt. Med dette menes at de kjenner målene, har gode relasjoner til lærerne, de får opplæring tilpasset deres nivå, det er ro og orden i klasserommet og elevene motiveres til innsats (Meld. St.20 2012/2013).

Elevene møter skolen med ulike faglige forutsetninger og ulik hjemmesituasjon. Dette kan ikke den enkelte lærer og skole gjøre så mye med. Derimot kan skolen og lærerne arbeide med å skape gode relasjoner mellom elevene og mellom lærerne og elevene. De kan ta utgangspunkt i elevens ståsted og dermed sørge for at elevene i større grad mestrer oppgavene på skolen. De kan bidra til å skape en kultur for læring i elevgruppen. Elevundersøkelsen og andre spørreundersøkelser rettet mot kvaliteten på læringsmiljøet og undervisningen kan derfor anses som verktøy for videreutvikling og kvalitetssikring av læringsmiljøet til elevene. Læringsmiljøet skal være under kontinuerlig utvikling til fordel for alle elevers sosiale og faglige læringsutbytte innenfor fellesskapet. Elevundersøkelsen gir skolene og skoleeier viktig informasjon om hvordan elevene opplever egen skolegang.

2.1 Arbeidsmiljø

Skolen er forpliktet til å arbeide aktivt og systematisk for å fremme et godt psykososialt miljø der den enkelte opplever trygghet og sosial tilhørighet (Opplæringsloven, § 9a-3).

Opplæringsloven understreker behovet for tilhørighet og trygghet samt fravær av mobbing og annen krenkende atferd. I tillegg fokuserer loven på helse og læring. Et godt psykososialt miljø vil bidra til bedre læring og virke helsefremmende.

Den generelle delen av Læreplanverket bygger på en forestilling om at fremgangen til den

enkelte eleven ikke bare avhenger av hvordan lærerne fungerer i samarbeid med hver enkelt elev, men også av hvordan lærerne får elevene til å fungere i samarbeid med hverandre. Eleven betrakter medelevenes oppfatninger av seg selv og får på den måten en oppfatning av seg selv. Læreplanen legger altså vekt på det sosiale fellesskapet. En tenker at et slikt fellesskap hever kvaliteten på hver enkeltes læringsarbeid.

Indeksverdier for elevenes vurdering av arbeidsmiljøet i skolen (skala 1-5)

	Trivsel			Trygt miljø			Mobbing		
	14/15	15/16	16/17	14/15	15/16	16/17	14/15	15/16	*16/17
Søgne 5.-10.trinn	4,41	4,40	4,26	4,11	4,31	4,15	4,76	4,79	4,77
Kommune-mellomtrinn	4,42	4,50	4,26	4,27	4,48	4,32	4,80	4,79	4,78
Kommune-ungdomstrinn	4,40	4,30	4,27	3,94	4,15	4,00	4,73	4,79	4,77
Nasjonalt 5.-10.trinn	4,34	4,35	4,39	4,02	4,20	4,45	4,76	4,77	4,82
Nasjonalt mellomtrinn	4,41	4,41	4,4	4,22	4,35	4,37	4,73	4,74	4,82
Nasjonalt ungdomstrinn	4,27	4,29	4,3	3,83	4,06	4,08	4,78	4,80	4,82
Langenes skole	4,52	4,57	4,5	4,36	4,54	4,36	4,76	4,81	4,85
Lunde skole	4,30	4,39	4,00	4,27	4,46	3,96	4,81	4,81	4,63
Nygård skole	4,45	4,55	4,19	4,27	4,45	4,43	4,82	4,76	4,80
Tangvall skole	4,36	4,24	4,25	3,89	4,13	4,08	4,79	4,79	4,86
Tinntjønn skole	4,45	4,36	4,28	3,99	4,17	3,93	4,67	4,80	4,68

*Jf. endring i Elevundersøkelsen. Tallet er en gjennomsnitt av de tre kategoriene.

Resultatene for trivsel har gått ned i 16/17 sammenlignet med de to foregående år, og ligger nå under nasjonalt snitt. Resultatene for trygt miljø har gått ned i Søgne etter de gode resultatene i fjor, mens resultatene på landsbasis har gått opp. Resultatene for mobbing er relativt stabile sammenlignet med de to foregående årene, og resultatene for de tre siste årene viser at Søgne ligger rundt landssnittet.

Svarfrekvens for elevenes vurdering av trivsel på skolen. %.

Trives du på skolen?	Trives svært godt/godt			Trives litt			Trives ikke noe særlig/ ikke I det hele tatt		
	14/15	15/16	16/17	14/15	15/16	16/17	14/15	15/16	16/17
Søgne 5.-10.trinn	90,58%	89,37%	87,04%	6,33%	7,79%	8,00%	3,09%	2,83%	4,96%
Kommune-mellomtrinn	92,06%	92,56%	85,86%	5,21%	6,25%	9,18%	2,74%	1,19%	4,95%
Kommune-ungdomstrinn	89,15%	86,49%	88,02%	7,41%	9,19%	7,01%	3,44%	4,32%	4,97%
Nasjonalt 5.-10.trinn	90,36%	90,23%	90,45%	7,26%	7,39%	7,20%	2,39%	2,38%	2,35%
Nasjonalt mellomtrinn	92,08%	91,63%	91,63%	6,43%	6,72%	6,70%	1,49%	1,66%	1,66%
Nasjonalt ungdomstrinn	88,68%	88,91%	89,29	8,06%	8,02%	7,69%	3,26%	3,07%	3,02%

Her ser vi at andelen som ikke trives har gått opp i 2016-17.

Svarfrekvens med erfaring med mobbing i skolen %

Har du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?	Ikke I det hele tatt			En sjelden gang/ 2 eller 3 ganger i måneden			Omtrent 1 gang i uken/flere ganger i uken		
	14/15	15/16	16/17*	14/15	15/16	16/17*	14/15	15/16	16/17*
Søgne 5.-10.trinn	86,82%	87,00%	79,19%	9,64%	10,72%	16,29%	3,53%	2,28%	4,52%
Kommune-mellomtrinn	88,15%	88,36	77,31%	9,09%	8,96%	18,44%	2,75%	2,68%	4,25%
Kommune-ungdomstrinn	85,52%	85,75%	80,77%	10,18%	12,33%	14,49%	4,28%	1,92%	4,73%
Nasjonalt 5.-10.trinn	84,70%	85,52%	80,47%	12,60%	12,01%	16,42%	2,71%	2,47%	3,10%
Nasjonalt mellomtrinn	83,19%	83,64%	78,76%	13,93%	13,63%	17,79%	2,88%	2,73%	3,45%
Nasjonalt ungdomstrinn	86,16%	87,32%	82,15%	11,30%	10,47%	15,09%	2,54%	2,22%	2,76%

*Jf. endring i Elevundersøkelsen

Vi ser også at andelen som oppgir at de har blitt mobbet har økt i 2016-17.

Svarfrekvens fellesskap med andre i friminutt. %.

Har du noen medelever å være sammen med i friminuttene?	Alltid/ofte			Noen ganger			Sjelden/aldri		
	14/15	15/16	16/17	14/15	15/16	16/17	14/15	15/16	16/17
Søgne 5.-10.trinn	95,24%	95,02%	91,96%	3,26%	3,70%	6,11%	1,50%	1,28%	1,93%
Kommune-mellomtrinn	93,91%	96,10%	90,55%	4,16%*	3,00%	9,45%	1,93%*	0,90%	0,00%
Kommune-ungdomstrinn	96,53%	94,06%	94,17%	2,40%	4,32%	3,50%	1,07%	1,62%	2,33%
Nasjonalt 5.-10.trinn	94,75%	94,68%	94,97%	4,10%	4,18%	3,95%	1,15%	1,15%	1,08%
Nasjonalt mellomtrinn	94,52%	94,25%	94,59%	4,72%	4,93%	4,59	0,77%	0,82%	0,82%
Nasjonalt ungdomstrinn	94,97%	95,09%	95,31%	3,50%	3,47%	3,32	1,53%	1,45%	0,59%

Andelen som oppgir at de ikke har noen å gå sammen med i friminuttene har også økt noe i 2016-17.

2.1.1 Mobbing - endringer i elevundersøkelsen høsten 2016

Utdanningsdirektoratet har fjernet spørsmålene om krenkelser som tidligere kom før spørsmålet om mobbing. De ulike formene for krenkelser er nå brukt som eksempler på mobbing. Elevene får spørsmål om de er blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene, og hvor ofte. Deretter blir de spurt om hva slags mobbing de blir utsatt for. Det er lagt til egne spørsmål om «voksenmobbing» og digital mobbing. Elevene får også spørsmål om de selv har mobbet noen. Definisjonen på mobbing er justert noe, for å gjøre den mer elevvennlig. Det er blant annet lagt inn flere eksempler på mobbing.

Dette er definisjonen elevene blir presentert for i Elevundersøkelsen:

«Med mobbing mener vi gjentatte negative handlinger fra en eller flere sammen, mot en elev som kan ha vanskelig for å forsvare seg. Mobbing kan være å kalle en annen stygge ting og erte, holde en annen utenfor, baksnakke eller slå, dytte eller holde fast.»

Hva betyr endringene for årets resultater?

Utdanningsdirektoratet antar at mobbeandelen kommer til å øke noe fordi hendelsene som før inngikk i spørsmålene om krenkelser, nå inngår i spørsmålet om mobbing. I tillegg er det etter mobbe-definisjonen lagt inn flere eksempler på hva som kan være mobbing.

Det kan også føre til noe mer rapportert mobbing.

Ulempen med å endre Elevundersøkelsen er at vi ikke direkte kan sammenlikne høstens resultater om mobbing med tidligere år. Utdanningsdirektoratet mener likevel at argumentene for å endre undersøkelsen veier tyngre enn hensynet til brudd i statistiske tidsserier på nasjonalt nivå. Målet er, og har alltid vært, at Elevundersøkelsen skal gi et riktigst mulig bilde av hvordan elevene har det.

Indeksverdier for mobbing blant elever, digital mobbing og mobbing fra voksne 2016

	Mobbing blant elever	Digital mobbing	Mobbing fra voksne
Søgne 5.-10. trinn	4,65	4,83	4,85
Kommune mellomtrinn	4,63	4,86	4,87
Kommune ungdomstrinn	4,67	4,80	4,84
Nasjonalt 5.-10.trinn	4,70	4,86	4,90
Nasjonalt mellomtrinn	4,67	4,87	4,93
Nasjonalt ungdomstrinn	4,73	4,85	4,87

Resultatet for Søgne ligger tett opp mot nasjonalt snitt. Beskrivelsen i Puls forteller at *i følge elevene i ditt utvalg forekommer mobbing sjelden/ikke så ofte, men det finnes en liten gruppe som sier de er blitt mobbet på skolen de siste månedene.*

2.2 Klasseledelse

Indeksverdier for klasseledelse

	Støtte fra lærer				Arbeidsro				Læringskultur			
	13/14	14/15	15/16	16/17	13/14	14/15	15/16	16/17	13/14	14/15	15/16	16/17
Søgne 5.-10.trinn	4,30	4,37	4,43	4,26	3,57	3,57	3,75	3,50	3,81	3,81	4,13	3,88
Kommune mellomtrinn	4,48	4,54	4,59	4,48	3,64	3,64	3,72	3,45	3,94	3,94	4,22	3,97
Kommune ungdomstrinn	4,15	4,21	4,27	4,08	3,50	3,50	3,78	3,55	3,70	3,70	4,04	3,81
Nasjonalt 5.-10.trinn	4,22	4,33	4,33	4,34	3,35	3,35	3,61	3,61	3,69	3,69	4,03	4,04
Nasjonalt mellomtrinn	4,43	4,54	4,53	4,52	3,39	3,93	3,60	3,58	3,85	3,85	4,16	4,15
Nasjonalt ungdomstrinn	4,03	4,13	4,14	4,16	3,32	3,32	3,62	3,63	3,53	3,53	3,90	3,93

Resultatene for 16/17 er jevnt over svakere enn for året før, men sett over tid er resultatene stabile. Sammenlignet med resultatene på nasjonalt nivå har vi foreløpig ikke fått den progresjonen vi ønsker.

2.3 Motivasjon og mestring

Indeksverdier for motivasjon og mestring

	Motivasjon				Mestring				Faglig utfordring			
	13/14	14/15	15/16	16/17	13/14	14/15	15/16	16/17	13/14	14/15	15/16	16/17
Søgne 5.-10.trinn	3,87	3,93	3,84	3,70	4,00	4,02	4,04	3,98	4,36	4,39	4,37	4,29
Kommune-mellomtrinn	4,04	4,01	3,96	3,76	4,07	4,04	4,04	3,97	4,19	4,23	4,21	4,15
Kommune-ungdomstrinn	3,72	3,84	3,72	3,65	3,93	3,99	4,03	4,00	4,50	4,54	4,52	4,41
Nasjonalt 5.-10.trinn	3,84	3,88	3,88	3,88	3,99	4,04	4,04	4,03	3,99	4,13	4,15	4,17
Nasjonalt mellomtrinn	4,03	4,08	4,08	4,05	4,02	4,09	4,08	4,06	3,89	4,05	4,06	4,07
Nasjonalt ungdomstrinn	3,66	3,69	3,69	3,70	3,96	4,00	4,00	4,01	4,08	4,21	4,24	4,26

Utviklingen over tid viser at Søgne ligger ganske jevnt med nasjonalt nivå. Det er bekymringsfullt at elevene i Søgne i 16/17 oppgir at de er mindre motiverte enn tidligere år, men oppløftende at elever i Søgneskolen har over tid oppgitt at de i større grad enn landssnittet får faglige utfordringer. Elevenes opplevelse av mestring er stabil både sett over tid og sammenlignet med nasjonalt nivå.

2.4 Læringsmiljøet i Søgneskolen

For Søgneskolen er det et mål at ingen elever skal oppleve å bli utsatt for mobbing eller utestengning. Tallene fra Rapportportalen for 2016 viser at vi ikke er i mål. I Rapportportalen vil de svaralternativene med svært få svar, være mulighet for å identifisere elever i en rapportering som denne. Vi har derfor valgt å slå sammen to svaralternativ oppgi frekvens på og oppgi svarene på kommunenivå samlet og for mellomtrinn/ungdomstrinn. Ulikheter i spredning gjør at en ikke umiddelbart kan sammenlikne svarene mellom de ulike nivåene. Tallene viser at det fortsatt er elever som opplever mobbing og utestengning i Søgneskolen. Dette er ikke en tilfredsstillende situasjon. Det var færre elever som oppgir å ha blitt utsatt for mobbing høsten 2015 sammenliknet med tallene fra høsten 2014 og sammenlignet med landsgjennomsnittet. I 2016 ser vi at andelen elever som oppgir å ha blitt utsatt for mobbing øker. Vi ser også at andelen som oppgir at de ikke trives øker. Det gir grunn til bekymring, og viser at det er viktigere enn noen gang før med stor innsats og tydelig fokus på tiltak som fremmer gode inkluderende læringsmiljø og gode systemer i skolen som hindrer at elever erfarer å bli utsatt for mobbing og utestengelse fra det sosiale fellesskapet i skolen.

Lærere og skoleledere evaluerer to ganger i året kvalitetskjenneegnene på læringsmiljøet

i skolene. Slik vurderer skolene i Søgne læringsmiljøet:

«-Skolen har jobbet med å samles om et felles verdigrunnlag og felles elev- og lærings syn som støtter opp om et inkluderende læringsmiljø. De fleste voksne følger dette opp i praksis.

- Skolen har en plan for satsingen, og denne følges. Skolens ledelse er tydelig og konsistent i sin kommunikasjon om satsingen med de ansatte

- Skolen har lyktes med å etablere en god møte- og deltakelseskultur i utviklingsarbeidet, og alle lærerne er med i fellestida. Skolen har på den måten skaffet seg et godt utgangspunkt for organisasjonslæring/kollektiv kapasitetsbygging.

- De fleste lærerne er gode på klasseledelse, og skolen har kommet et godt stykke på vei i forhold til tilpasset opplæring og jevnlig mestringsopplevelser for alle elever. Skolen har et system der lærerne får tilbakemeldinger på egen klasseledelse.

-Skolen har etablert et system for pedagogisk refleksjon, bruker dette ganske aktivt i konkrete saker, men har ennå ikke fått høy nok kvalitet på arbeidet.

- Skolen har gode systemer og rutiner for å ivareta elevenes psykososiale læringsmiljø, men greier ikke alltid å følge disse i praksis.

- Samarbeidet med PPT har gradvis endret karakter, og det legges nå større vekt på systemtilnærming.»

2.4.1 Inkluderende læringsmiljø

De tre hovedmålene for satsingen er:

1. Skolen har et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.	2. Læringsmiljøet i skolen er under kontinuerlig utvikling til fordel for alle elevers sosiale og faglige læringsutbytte.	3. Redusere omfanget av segregerende tiltak.
--	---	--

Kjernekomponentene i satsingen 2014-2016 har vært et profesjonelt lærende fellesskap med fokus på inkludering, ledelse av endring, relasjon og kommunikasjon og system for

pedagogisk refleksjon. Disse kjernekomponentene er blitt operasjonalisert gjennom tiltak som å utarbeide tegn på god praksis, ved IGP-metodikk, utarbeide tegn som viser at en er på rett vei, evaluere erfaringsdeling i kollegiet, utvikle klare standarder for god undervisning, refleksjon rundt det pedagogiske arbeidet gjennom å lese fagartikler og reflektere i etterkant, erfaringsdeling, kollegaveiledning, med bruk av SMTTE-modellen og tilrettelegging for systematisk refleksjon.

Kjernekomponenter	2014		2015		2016	
	Vår	Høst	Vår	Høst	Vår	Høst
Profesjonelt lærende fellesskap	Profesjonelt lærende fellesskap med fokus på inkludering					
Ledelse av endring	Kapasitet og kapasitetsbygging					
	Implementering					
	Ledelse av endring					
	Organisasjonsutvikling og ledelse av prosesser i team					
Relasjon og kommunikasjon	Relasjon og kommunikasjon					
System for pedagogisk refleksjon	Modell for pedagogisk refleksjon					

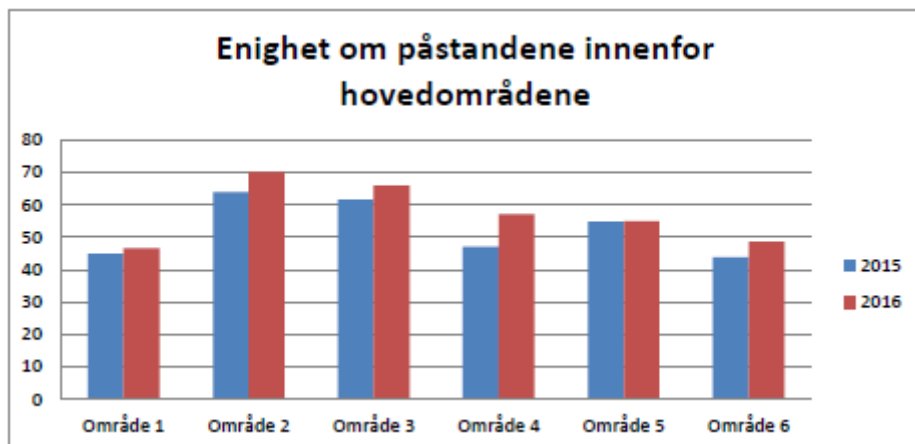
Vi er ennå i implementeringsfasen i satsingen, og er bevisste på at vi må beholde fokus og jobbe målrettet og systematisk mot de langsiktige målene. Selv om vi ikke ser resultater umiddelbart, er det viktig at vi ikke kaster oss på nye prosjekter, men holder fast i denne satsingen. Ut fra forskning vet vi at det gir resultater, og vi tror på denne satsingen!

Ett av hovedtiltakene i satsingen Inkluderende Læringsmiljø er en kartlegging før og midt i innsatsperioden for å få fram personalets vurderinger av eget arbeidssted i forhold til «et glansbilde» av hvor vi skal være. Kartleggingen inneholder påstander som kjennetegner praksis for den inkluderende skole, inkludering som ideal og mål i satsingen. Undersøkelsen tar for seg faktorer som har innflytelse på læringsmiljøet gjennom personalets opplevelse av praksis på sitt arbeidssted når det gjelder disse faktorene.

Påstandene er gruppert tematisk som:

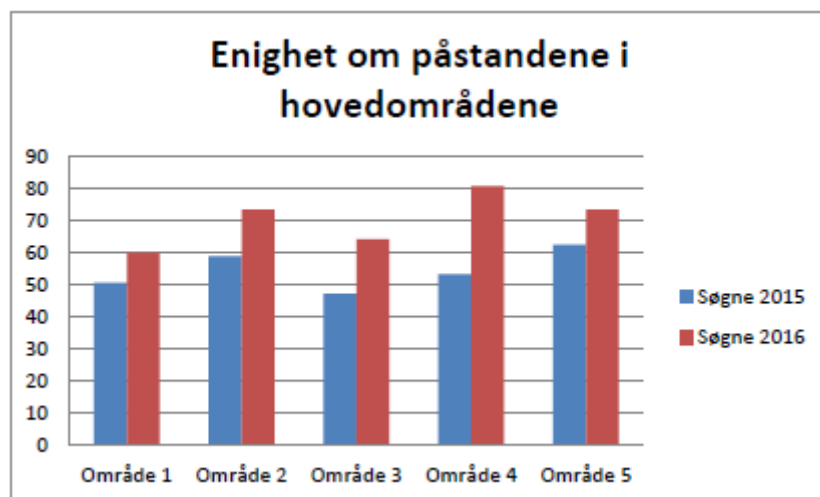
1. Å bygge inkluderende fellesskap
2. Å etablere inkluderende verdier
3. Å utvikle en skole der alle finner sin plass
4. Å tilrettelegge for mangfold
5. Å tilrettelegge for læring
6. Å mobilisere ressurser

Resultater for skole:

Figuren viser andel som svarte *Enig* på påstandene (de andre alternativene var *Delvis enig*, *Uenig* og *Trenger å vite mer*), og viser at det var en varierende tilslutning til påstandene innenfor de fem områdene. Søgne hadde forholdsvis lave skårer i 2015, sammenlignet med de andre kommunene i undersøkelsen, men skårene har gått opp i alle hovedområdene i 2016.

Resultater for SFO:

Figuren over viser at det var varierende tilslutning til påstandene innenfor de fem områdene. Tilslutningen er i hovedsak større i 2016 enn i 2015.

2.4.2 Inkluderende læringsmiljø i praksis ved Tangvall skole

Tangvall skole har fra skolestart høsten 2016, hatt en innføringsklasse bestående av to jenter, som begge er fra Syria. Elevene får intensiv norskopplæring med tospråklig lærer flere timer hver uke, men følger den klassen de tilhører i alle praktisk fag som musikk, kroppsøving, kunst og håndverk og mat og helse. Etter høstferien har de også fått fagopplæring i engelsk, matematikk og samfunnsfag av faglærere ved skolen. Tospråklig assistent er med i alle timene. I timene elevene er med klassen følger de klassens pensum og gjør de praktiske prøvene, men ikke skriftlige teoriprøver. Når elevene har timer med faglærer har de tilpasset opplegg med utgangspunkt i 8. klasses pensum. Jentene forteller selv om hvordan de har opplevd det første året ved Tangvall skole:

«Lilav sier hun er fornøyd med slik timeplanen er lagt opp og med fagene. Hun sier det er veldig lærerikt alt det de går gjennom. Hun er takknemlig for at hun har en tolk slik at hun bedre forstår hva som blir gjennomgått. Det gjør det lettere selv om det er vanskelig. Når de har teori er det bra å være på grupperom og få konsentrert seg og jobbet med fagene. Praktiske fag som kroppsøving, musikk, kunst og håndverk og mat og helse gjør skoledagen variert og lettere. Det å inkluderes med de andre elevene gjør at man føler seg som en av klassen, og hvis man bare skulle vært på grupperommet ville det vært vanskelig å blitt inkludert.

Den første måneden var vanskelig for Hanin når hun bare var på egen gruppe, hun var usynlig for de andre og de andre elevene visste ikke hvem hun var. Hun var ikke ute i friminuttene heller. Etter at Lilav kom ble det lettere for Hanin å være i klassen og ute i friminuttene.

Lilav liker godt aktivitetsrommet på skolen, og spiller bordtennis i friminuttene. Skolen har trivselsledere (TL) og aktiviteter i storefri i gymsalen. Der liker Lilav å delta, og av og til også Hanin.

Kroppsøving er annerledes enn i Syria. På skolen i Syria var det ikke noe spesielt opplegg, læreren delte guttene inn i lag og jentene fikk hoppetau, og så gikk læreren. Begge liker å lære nye idretter og er ivrig i timene. Lilav har deltatt på svømming og vanntilvenning, og hadde et mål om å ikke være redd for vann og å kunne flyte. Det har hun klart. Hanin har vært med, men ikke deltatt i vannet, fordi det strider mot kulturen. Hanin og Lilav får tilbud om å få videre svømmeopplæring på helsehuset. Det er bra synes de.

Etter skoletid har de blitt tilbudt ridekurs. Det blir veldig gøy.

Mye av det de har i matte og engelsk har vært ting de har hatt fra før, og de behersker engelsk grammatikk godt. I matte lærer man nye metoder for å løse oppgaver. Selv om de

har hatt emnene før, lærer de nye måter å løse det på. Men det har vært vanskeligere emner etter jul. I samfunnsfag er det mye nytt, geografi fra Norge og politikk. Det blir stadig flere vanskelige ord og begreper i samfunnsfag og norsk.

Mat og helse har vært et viktig fag, spesielt for Hanin. Hun kunne ikke steke et egg fra før. Oppvask, rengjøring og hygiene, rutiner og borddekking har vært nyttig å lære. Ny mat, nye smaker, de lager det de har laget på skolen også hjemme.

Alt i alt er de veldig fornøyd.

På skolen i Syria er det litt friere og mindre styrt. Her styrer timeplanen, læreren har en plan i alle fag. Fint med helg, uten rutiner og klokke, -selv om de står opp tidlig.

Vanskelig å bli med fritidsaktiviteter.

Familien trives i Søgne, de har flyttet mye og ser ikke på det som noe problem å bli integrert, de er vant til å bli kjent med nye mennesker og kulturer.

Ønsker å lære språket så fort som mulig☺»

Elever: Lilav Assad og Hanin Harata

Referent: Beate S. Bergstøl. Tolk: Adla Ghummeid.

Tangvall har også tre elever fra kompetanseavdelingen på Nygård skole. De får opplæring både i klasse og i egen base. Under gruppens ukentlige turdag følger elever fra elevenes klasse med, og det setter alle elevene stor pris på.

Elin Rekve som er rektor ved skolen sier at alle er veldig takknemlig for at elevene fra kompetanseavdelingen går hos dem, og at elevene i høyeste grad bidrar til å skape et godt og inkluderende læringsmiljø.

2.4.3 Læringsmiljøprosjektet

Langenes og Nygård skole har fra høsten 2016 deltatt i «Læringsmiljøprosjektet» som er en målrettet satsing for et mobbefritt og inkluderende læringsmiljø. Læringsmiljøprosjektet retter seg mot skoler som har hatt høye mobbetall over tid målt på elevundersøkelsen, flere kompliserte mobbesaker og mot skoler der fylkesmannen har mottatt klager på læringsmiljøet. Dette kan være indikasjoner på at skolene trenger å bygge opp sin kompetanse med tanke på å håndtere mobbesaker. I perioden 2016-2017 deltar 38 skoler fordelt på 18 kommuner.

Høsten 2016 har Langenes og Nygård skole opprettet en intern arbeidsgruppe på skolen, og hatt tre fagsamlinger med veiledere fra Læringsmiljøsentret i ved Universitetet i Stavanger. Skolene har hatt konkrete arbeidsoppgaver mellom samlingene, og har også

deltatt på fagsamling i Oslo med andre deltakerskoler. Skolene har innført undersøkelsen «Spekter» for å kartlegge klassemiljøet og for å avdekke om det finnes elever som ikke har det bra på skolen. Hver lærer fyller ut en relasjonssirkel som kartlegger relasjonen mellom lærer og elev, og får oversikt over klassemiljøet gjennom relasjonstabell og sosiogram. Det blir gjennomført konfronterende samtaler med elever som mobber andre.

Våren 2017 er klasseledelse temaet i prosjektet, der fokus er rettet spesielt mot relasjonen mellom lærer og elev og på relasjonene mellom elevene.

2.4.4 Ungdomstrinn i utvikling – motivasjon og mestring for bedre læring

Tangvall og Tinnbjønn skole har i 2015-2016 deltatt i den nasjonale satsingen «Ungdomstrinn i utvikling», og har jobbet med klasseledelse ved hjelp av skolebasert kompetanseutvikling, lærende nettverk og pedagogiske ressurser. De overordnede målene for satsingen er at alle skal inkluderes og oppleve mestring, alle skal beherske grunnleggende ferdigheter og at alle skal fullføre videregående opplæring.

Undervisningen skal ifølge Stortingsmelding 22 bli mer praktisk, variert og relevant for elevene, og på den måten øke motivasjon, mestring og læring. Strategien *Motivasjon og mestring for bedre læring*, ligger til grunn for å få til god gjennomføring av tiltak som skal støtte lærere, skoleledere og skoleeiere i arbeidet med å utvikle ungdomstrinnet. Strategien har som mål å utvikle bedre praksis for klasseledelse og undervisning i regning, lesing og skriving.

Satsingen er et viktig nasjonalt tiltak som legger til rette for at alle skoler blir lærende organisasjoner. Dette styrker både lærernes kompetanse og elevenes grunnleggende ferdigheter. Lagbyggingen skjer lokalt, i samspill mellom skoleeier, skoleledelsen og lærerne.

For å styrke kapasiteten til å drive utviklingsarbeidet i kommunene og på skolene, ble det tildelt midler til kommunene for å tilsette kommunale utviklingsveiledere og ressurslærere. Utviklingsveilederne har lagt til rette for samarbeid i lokale nettverk mellom skoler og kommuner. Ressurslærerne støtter arbeidet på skolene i samarbeid med skoleledelsen. Skolene i Søgne har som nevnt hatt fokus på klasseledelse i 2015-16, mens fokuset rettes mot lesing i videreføringen av satsingen i 2017-18.

2.4.5 Trivselslederprosjektet

Med Trivselsprogrammet legger mobbefrie trivselsledere fra 4.-10. trinn til rette for økt aktivitet i storefriminuttene. Per høsten 2016 benytter over 1200 skoler i Norge, Sverige,

Danmark og Island Trivselsprogrammet. Det er representert i alle landets fylker og i mer enn 160 kommuner (Norge).

Trivselsprogrammets mål er å:

- Gi økt trivsel
- Gi økt og mer variert aktivitet i friminuttene
- Gi økt og mer variert aktivitet i undervisningen
- Bygge vennskap
- Forebygge konflikter og mobbing
- Gi inkluderende, vennlige og respektfulle elever

Kombinert med gode handlingsplaner eller programmer mot mobbing, er målet at Trivselsprogrammet også skal kunne bidra til å redusere mobbing.

Trivselslederne får opplæring på leke- og aktivitetskurs i regi av Trivselsprogrammet. Her gjennomgås et variert utvalg leker og aktiviteter. Trivselslederne får tips om hvordan de skal lede aktivitet, og et foredrag om det å være inkluderende, vennlig og respektfull. I storefriminuttet bærer trivselsledere ut utstyr til områder som er avsatt til ulike aktiviteter og leker. Med synlige trivselsledervester eller kaptainsbind setter de igang leken, og passer på at alle som vil, får være med. Trivselslederne leder leken, men de er også med og leker selv. De passer på at alle følger reglene, og er greie med hverandre. De evaluerer aktivitetene og lekene på jevnlig møter.

På 4.-7. trinn holdes det nominasjonsvalg av trivselsledere to ganger i året. Elevene stemmer anonymt på de i klassen som de mener er vennlige og respektfulle mot andre, og som aldri mobber. De kan stemme på flere, også seg selv. Resultatet fra valget skal aldri presenteres for elevene, det er kun til bruk for læreren. Læreren følger hovedsakelig resultatene fra valget, men har i visse tilfeller rett til å overstyre elevenes nominasjon. Hvis klassen nominerer elever som læreren mener er involvert i mobbing eller utfrysning, skal læreren utsette elevens kandidatur til neste valgperiode. Dette gjelder for eksempel «negativt populære» elever som har nok venner i klassen til å bli valgt, men som holder enkeltelever utenfor leken.

Trivselslederne på ungdomsskolen velges for ett år av gangen. Det kan gjøres utskiftninger av trivselsledere etter et halvt år dersom dette er ønskelig.

Fysisk aktivitet har positive effekter både for fysisk og psykisk helse, for læringsmiljø og læringsutbytte. Å få flere barn med i leken er et viktig aspekt i arbeidet med et inkluderende læringsmiljø hvor unge skal kunne bygge vennsksapsrelasjoner med jevnaldrende. (Nordahl m.fl. 2009). Samtidig vet man at det å ha venner beskytter mot

mobbing (Roland 2007, m fl.) og andre psykiske belastninger, som for eksempel ensomhet.

Pukk Robson Berning fra 7.trinn på Lunde skole forteller om hvordan det er å være trivselsleder:

«Hvert halvår er det valg for hvem som skal være trivselsledere. De som er ledere har liksom ansvar for å sette i gang leker i de lange friminuttene. De er også med på lekekurs. Det er gøy for der lærer vi mange nye leker og treffer andre ledere fra andre skoler. Jeg synes det er gøy å være trivselsleder og jeg har vært det før. Hvis vi ser at noen er utenfor eller går alene, så går vi bort til dem og spør om de vil være med på en lek. Det vil de ofte. Da blir alle godt kjent og gode venner. Det er bra! Vi har også møter med alle som er trivselsledere. Da snakker vi om hvordan det går i friminuttene. TL er morsomt og bra for miljøet.»

2.4.6 Oppgradering av skolegårdene

Det er satt av i overkant av 7 millioner til å oppgradere uteområdene og skolegårdene ved skolene i Søgne, og man har også fått tildelt 3 millioner i spillemidler til dette prosjektet. I 2015 ble det iverksatt hurtigtiltak for å øke lek og aktivitet i skolegårdene, samtidig som man startet prosessen med å utarbeide en plan for hvordan skolegårdene skal se ut. Elevrådene på skolene har vært sentrale i dette arbeidet. Elevene vet best hvilke behov og ønsker de har, og det er viktig at arbeidet er forankret hos dem. I 2017 vil byggingen av aktivitetsanlegg starte ved de tre barneskolene, og når anleggene står ferdig skal skolegårdene være godt tilrettelagt for et mangfold av lek og aktiviteter, slik at alle skal kunne delta i en aktivitet de liker – sammen med andre.

Ifølge Olweus' programpakke mot mobbing er en godt utrustet skolegård, med rom for positive aktiviteter, et sentralt element i arbeidet for å redusere mobbing (Skolens utearealer, 2003:11): «I våre store undersøkelser ser vi at ca. 60% av all mobbing skjer i skolegården, og vi vet at godt vakthold fra de voksne og spennende aktiviteter for de unge er to vesentlige faktorer som kan være med å forebygge mobbing»- André Baraldsnes, (leder for Olweus-programmet).

Vi tror også at denne oppgraderingen vil gjøre at skolen i enda større grad blir brukt til lek og aktiviteter også på fritiden, og at skolen således blir den sentrale basen i nærmiljøet.

2.4.7 Elevombud

Søgne fikk som landets første kommune elevombud høsten 2016. Elevombudets arbeidsoppgaver er å:

- Bidra til at alle elever får den opplæring og det psykososiale læringsmiljø de har krav på.
- Samarbeide tett med beredskapsteamet mot mobbing og være en brobygger mellom alle parter i samarbeidet for å sikre en opplæring som fremmer helse, trivsel og læring.
- Skal veilede og bistå enkeltelever og deres foreldre i kommunikasjonen med skole og beredskapsteam og fremstå som et mellomledd mellom hjem og skole i vanskelige saker.
- Skal ha fokus på oppfølging av skolenes forebyggende arbeid mot mobbing.

2.4.8 Beredskapsteam mot mobbing

Beredskapsteamet mot mobbing ble opprettet våren 2016, og skal være en støtte for elever, foresatte, barnehager og skoler i Søgne kommune. Beredskapsteamet skal være en støttefunksjon når rutiner for å få slutt på mobbing ikke er iverksatt eller ikke har ført frem. Teamet består av tverrfaglige sammensatte tjenester, vil ha en nøytral funksjon og ikke være en part i saken.

Beredskapsteamets formål:

1. Beredskapsteamets oppgave er å bistå elever, foresatte, barnehager og skoler som opplever alvorlige mobbesaker.
2. Beredskapsteamet skal kunne bistå foreldre/elever som opplever at de ikke får den hjelpen de har krav på av skolen/ barnehagen sin.
3. Beredskapsteamet skal kunne gi råd til elever, foresatte og skoler der mobbeproblematikken ligger utenfor skolens mandat og kompetanseområde.

I 2016 har beredskapsteamet vært involvert i fire saker.

3.0 LÆRINGSRESULTATER

Formålet med nasjonale prøver er å vurdere i hvilken grad skolen lykkes med å utvikle elevenes ferdigheter i lesing, regning og i deler av faget engelsk. Informasjonen fra prøvene skal brukes som grunnlag for kvalitetsutvikling på skoler, hos skoleeieren og på regionalt og nasjonalt nivå. I tillegg skal prøveresultatene bidra til å styrke skolens og lærernes arbeid med undervisvurdering.

På nasjonale prøver ligger det nasjonale snittet på 50, med en spredning (standardavvik) på 10 poeng. Snittet kan justere seg over tid, dersom elevenes prestasjoner endrer seg. Resultatene gjengis i søyler som viser intervallet på skalaen der hovedvekten av elevene (60 prosent) er. Dette er et mål på spredningen i elevenes resultater. Desto mindre søylen er, desto mindre spredning er det i elevenes resultater. Når nasjonale prøver skal brukes som styringsinformasjon er det derfor viktig at en ikke bare ser på gjennomsnittet, men også på hvor stor variasjon eller spredning det er i elevens resultater. Skårene viser gjennomsnittet av elevenes skalapoeng og fordeling av elever på de ulike mestringsnivåer.

Poenggrensene for hvert mestringsnivå er faste, noe som gjør det meningsfullt å se endring i prosentdelen elever på hvert nivå fra ett år til et annet. Det er tre mestringsnivåer på 5. trinn og fem på 8. og 9. trinn.

3.1 Fritak fra nasjonale prøver

Elever kan fritas fra nasjonale prøver, jf. forskrift til opplæringsloven § 2-4, andre ledd. Hovedregelen er at prøvene er obligatoriske for alle elever, og at adgangen til fritak er begrenset. Det *kan* gis fritak:

- For elever med rett til spesialundervisning etter § 2-8, og
- Når det er klart at prøvene ikke vil ha mye å si for opplæringen: Eleven følger et undervisningsopplegg i faget som er så avvikende fra det eleven blir prøvd i de nasjonale prøvene, at et eventuelt resultat ikke vil komme til nytte ved utforming av opplæringen.

I Søgne kommune har vi nå en gjennomgående relativt høy terskel for fritak, det vil si at vi ønsker at flest mulig skal få ta prøvene. Det gjøres på generelt grunnlag oppmerksom på at man ved analyser av skolebidrag (samme elevgruppe på to ulike prøvetidspunkt), for eksempel nasjonale prøver på 5. og 8.trinn, så vil eventuell ulik fritakspraksis på de to

prøvene kunne påvirke elevresultatene og dermed analysen.

3.2. Leseferdigheter

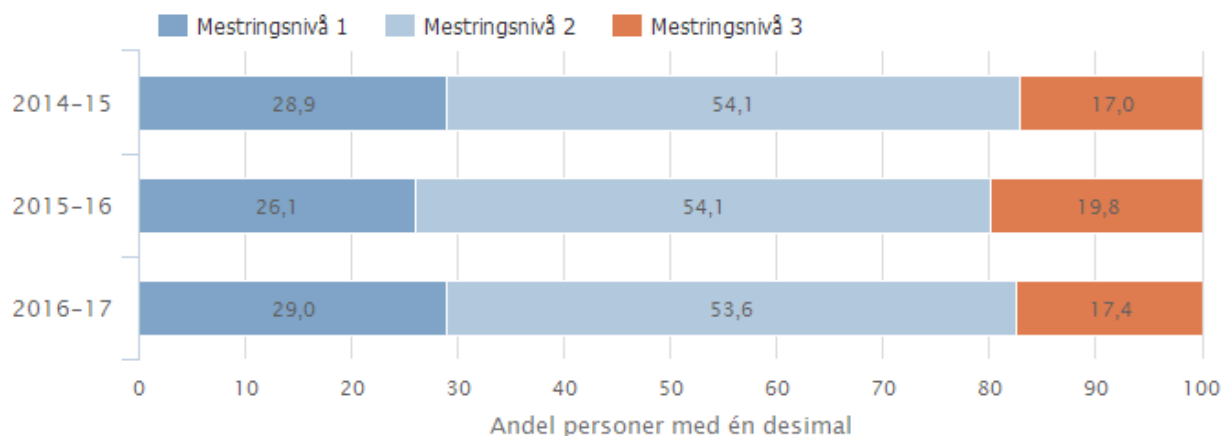
Lesing er en grunnleggende ferdighet som i følge Kunnskapsløftet skal integreres i opplæringen i alle fag. Alle lærere er dermed posisjonert som leselærere med ansvar for lesing i sine fag. I arbeidet med å utvikle elevenes leseferdigheter fokuseres det på fire komponenter. Det handler om å utvikle elevenes språklige ferdigheter, kodingsferdigheter, strategiske ferdigheter og engasjement for lesing.

3.2.1 Nasjonale prøver

Resultater nasjonale prøver lesing; 5.trinn, Søgne kommune

Enhet	14/15	15/16	16/17
Søgne	48	48	48
Fylke	49	49	51
Land	50	50	50
Langenes	47	51	49
Lunde	48	47	49
Nygård	48	48	48

Elevenes fordeling på de ulike mestringsnivåer 5.trinn, Søgne kommune

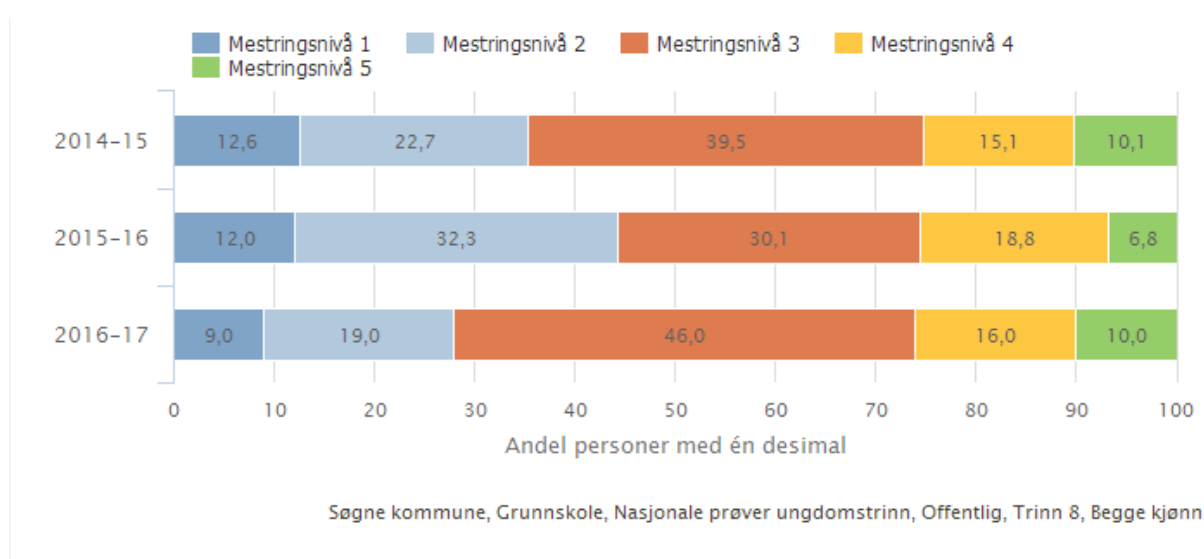
Søgne kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Offentlig, Trinn 5, Begge kjønn

Leseresultatene på 5.trinn for kommunen ligger samlet sett noe under landsgjennomsnittet og gjennomsnitt for Vest-Agder fylke. Dette har vært en vedvarende tendens. Elevenes fordeling på de ulike mestringsnivåene har i likhet med resultatene vært stabil de siste tre årene.

Resultater nasjonale prøver lesing; 8. trinn, Søgne kommune

Enhet	14/15	15/16	16/17
Søgne	48	47	49
Fylke	49	49	49
Land	50	50	50
Tangvall	48	47	48
Tinntjønn	48	48	49

Elevenes fordeling på de ulike mestringsnivåer 8.trinn, Søgne kommune

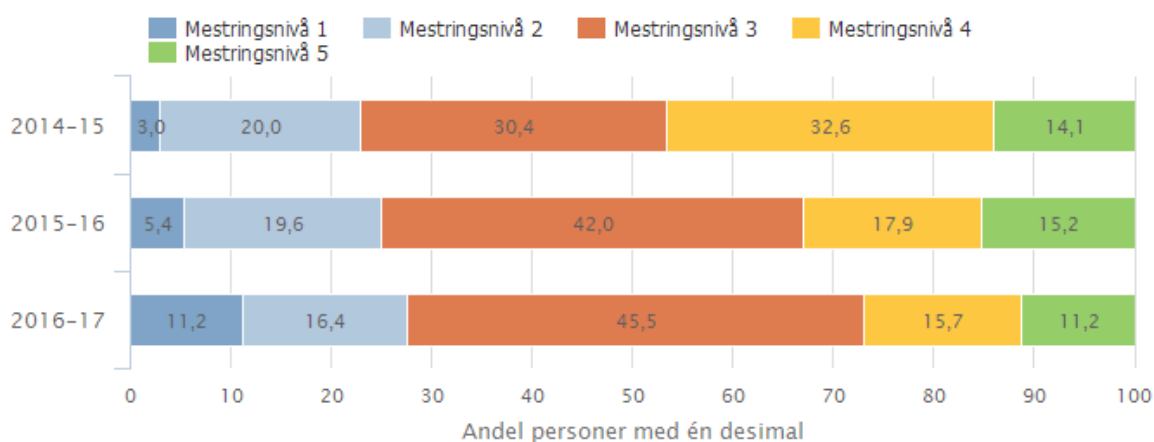

Leseresultatene på nasjonale prøver 8.trinn er bedre enn de to foregående år, og ligger nå likt med gjennomsnittet for fylket og tett opp under landsgjennomsnittet. Det er også positivt at færre elever befinner seg på mestringsnivå 1 og 2 sammenlignet med de to foregående årene. 28 % av elevene ligger på mestringsnivå 1 og 2, mens 26 % ligger på mestringsnivå 4 og 5. Tilsvarende tall nasjonalt er 27,3 % elever på mestringsnivå 1 og 2, mens 31,3 % elever ligger på mestringsnivå 4 og 5.

Resultater nasjonale prøver lesing; 9. trinn, Søgne kommune

Enhet	14/15	15/16	16/17
Søgne	52	52	50
Fylke	53	53	53
Land	54	53	54
Tangvall	54	51	50
Tinntjønn	51	52	49

Elevenes fordeling på de ulike mestringsnivåer 9.trinn, Søgne kommune

Søgne kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Offentlig, Trinn 9, Begge kjønn

Leseresultatene på nasjonale prøver 9.trinn er svakere enn de to foregående år, og under gjennomsnittet for fylket og landet. Andelen elever som befinner seg på mestringsnivå 1 og 2 har også økt fra 23% i 2014-15 til 27,6% i 2016-17.

Det er dog verd å merke seg at elevene fra Søgne har hatt omtrent samme progresjon fra 8. til 9. trinn som elevene på fylkesnivå og landsbasis.

3.2.2 Kartleggingsprøver lesing

Resultater for første trinn:

Delpøver	2013-14		2014-15		2015-16	
	På/under	Over	På/under	Over	På/under	Over
Å skrive bokstaver	20,4	79,6	28,4	71,6	32,3	67,7
Å finne lyder i ord	13,8	86,2	8,4	91,6	13,7	86,3
Å trekke lyder sammen til ord	12,4	87,6	6,3	93,7	19,4	80,6
Å stave ord	11,7	88,3	8,4	91,6	16,1	83,9
Å lese ord	9,5	90,5	4,2	95,8	16,9	83,1
Å lese er å forstå	6,6	93,4	5,3	94,7	16,9	83,1

Resultater for andre trinn:

Delpøver	2013-14		2014-15		2015-16	
	På/under	Over	På/under	Over	På/under	Over
Å lese ord	19,8	80,2	10,2	89,8	23,0	77,0
Å forstå ord	17,5	82,5	11,7	88,3	16,4	83,6
Å stave ord	25,4	74,6	15,3	84,7	18,9	81,1
Å lese er å forstå del 1+2	19,8	80,2	17,5	82,5	19,7	80,3

Resultater for tredje trinn:

Delpøver	2013-14		2014-15		2015-16	
	På/under	Over	På/under	Over	På/under	Over
Å lese ord	19,1	80,9	26,3	73,7	20,1	79,9
Å stave ord	15,5	84,5	24,8	75,2	14,2	85,8
Å forstå ord del 1+2	19,1	80,9	22,6	77,4	10,4	89,6
Å lese er å forstå del 1+2	13,6	86,4	12,4	87,6	15,7	84,3

3.2.3 Elevenes vurdering av leseopplæringen

Elevundersøkelsen – lesing som grunnleggende ferdighet

	2014/15				2015/16				2016/17			
	Barne skole	U-skole	Søgne	Nasj.	Barne skole	U-skole	Søgne	Nasj.	Barne skole	U-skole	Søgne	Nasj.
På skolen lærer jeg hvordan jeg skal lese ulike tekster for å lære	4,49	3,97	4,22	4,07	4,61	4,13	4,36	4,13	4,48	3,92	4,15	4,12
På skolen lærer jeg hvordan jeg skal arbeide med teksten før jeg leser den	4,52	3,82	4,16	3,97	4,55	3,95	4,24	4,04	4,44	3,78	4,05	4,01
Jeg lærer hvordan jeg kan arbeide med en tekst for å forstå den	4,49	3,91	4,20	4,01	4,59	3,99	4,28	4,07	4,46	3,81	4,07	4,06
Jeg lærer hvordan vi kan arbeide med nye ord og begreper for å forstå dem	4,46	3,88	4,16	4,04	4,61	4,06	4,32	4,1	4,43	3,81	4,06	4,09

Vi ser her at det var liten økning fra 2014/15 til 2015/16, mens det har vært en tilbakegang i 2016/17. Barneskolene skårer bedre på alle indeksene enn ungdomsskolen. Tidligere har Søgne ligget et godt stykke over nasjonalt snitt, mens vi i 2016/17 ligger omtrent på nasjonalt snitt.

Lærere og skoleledere vurderer leseopplæringen på følgende måte i sin evaluering av kvaliteten på opplæringen:

«Skolen driver leseopplæring på de fleste trinn og oppnår ganske gode læringsresultater (sml. måлиндikator i ped.plan). Av og til brukes fellestid til refleksjon og kompetansedeling innen lesing og leseopplæring. Skolen har en plan for kartlegging av elevenes leseferdigheter og et kjent system for oppfølging av resultatene av kartleggingen. Lærerne driver tilpasset og målrettet opplæring i lesing i mange fag. Mange av faglærerne er bevisste på de ferdighetsområdene i kompetansemålene som gjelder utvikling av leseferdigheter. Mange av lærerne lager dessuten læringsmål for lesing i sine respektive fag. Leselekser følges ofte opp, og det settes av tid til lesing nesten hver dag. Lærere har kompetanse på noen verktøy i leseopplæringen, og underviser i læringsstrategier og ulike lesemetoder i leseopplæringen.»

Beskrivelsen er hentet fra PULS

3.3 Resultater på 10.trinn

3.3.1 Grunnskolepoeng¹

	2013/14	2014/15	2015/16
Søgne	40,8	41,1	40,9
Tangvall	38,8	40,4	41,0
Tinntjønn	42,6	41,9	40,8
Fylke	39,9	40,3	40,8
Land	40,4	40,8	41,1

Samlet avsluttende karakternivå på 10.trinn, målt som grunnskolepoeng, viser at Søgne de siste årene har resultater som ligger på omtrent samme nivå som landsgjennomsnittet.

3.3.2 Gjennomsnittskarakter på standpunkt og skriftlig eksamen i basisfagene

Fag	Enhet	13/14		14/15		15/16	
		St.pkt.	Eks.	St.pkt.	Eks.	St.pkt.	Eks.
Matematikk	Søgne	3,8	3,1	3,8	3,2	3,6	3,2
	Fylke	3,5	2,9	3,5	2,9	3,6	3,4
	Nasjonalt	3,5	3,0	3,5	2,9	3,5	3,3
Engelsk	Søgne	3,9	3,6	4,0	3,6	3,8	3,3
	Fylke	3,9	3,6	3,8	3,6	3,9	3,4
	Nasjonalt	4,0	3,7	3,9	3,7	3,9	3,6
Norsk (hovedmål)	Søgne	4,2	3,6	4,0	3,6	4,0	3,3
	Fylke	3,8	3,3	3,7	3,4	3,8	3,4
	Nasjonalt	3,8	3,4	3,8	3,4	3,8	3,5

Standpunkt- og eksamenskarakterer i matematikk har tidligere ligget over fylkes- og landsgjennomsnitt, men var våren 2016 på nivå med fylke og land.

Resultatene i engelsk har vært stabilt på nivå med fylke og land, men eksamensresultatet i 2016 var under landsgjennomsnittet.

Resultatene i norsk har tidligere ligget litt over snittet for fylke og land, men lå i 2016 under landsgjennomsnittet.

¹ Regnes ut på følgende måte: Summen av alle avsluttende karakterer som føres på vitnemålet, legges sammen og deles på antall karakterer slik at en får et gjennomsnitt. Deretter ganges gjennomsnittet med 10.

3.4 Skole- og kommunebidragsindikatorer i grunnskolen

I januar 2017 offentliggjorde Statistisk sentralbyrå den kvantitative studien «*Er det forskjeller i skolers og kommuners bidrag til elevenes læring i grunnskolen?*»

En skolebidragsindikator kan tolkes som det resultatet en skole ville fått, dersom deres elevgrunnlag var gjennomsnittlig. Skolebidrag kan derfor brukes til å sammenligne skoler med ulik elevsammensetning, og skolebidragsindikatorer gir oss et mål på hvor mye skolen har bidratt.

Skolebidragsindikatorer er elevene på skolens gjennomsnittresultat (for eksempel gjennomsnitt på nasjonale prøver), justert for elevenes tidligere resultater og/eller familiebakgrunn. Elevenes tidligere resultater er resultatene det justerer for i beregningen av skolebidragsindikatorerne på mellom- og ungdomstrinnet. På mellomtrinnet (5.–7. trinn) justeres det for elevenes resultater på nasjonale prøver 5. trinn, mens det på ungdomstrinnet (8.–10. trinn) justeres for elevenes resultater på nasjonale prøver 8. trinn. Familiebakgrunn er elevkjennetegnene det justeres for i beregningen av skolebidragsindikatorerne. Med familiebakgrunn mener vi kjennetegn ved elevene, som foreldrenes utdanningsnivå, husholdningsinntekt, innvandringsbakgrunn osv.

Skolebidragsindikatorerne på småskole- og mellomtrinnet egner seg godt som mål på skolens bidrag til elevenes ferdigheter i engelsk, lesing og regning.

Skolebidragsindikatorerne på ungdomstrinnet er gode mål på skolens bidrag til elevenes læring i eksamensfaget de kommer opp i. Skolebidragsindikatorerne sier derimot *ikke* noe om skolens bidrag til elevenes læring i andre fag, skolens evne til å ivareta andre deler av skolens oppdrag, skolers innsats for å forbedre læringsutbyttet til elever som er fritatt fra deltakelse på alle de tre nasjonale prøvene eller som er fritatt fra deltakelse på eksamen, hvor godt skolene og skoleeier lykkes med hele skolens oppdrag eller hvilke faktorer ved skolen eller kommunen som ligger bak et høyt eller lavt bidrag.

SSB anbefaler å bruke skolebidragsindikatorerne til å si noe om hvilke skoler og kommuner som bidrar mye/lite til elevenes læring, slik elevers læring måles i rapporten. Skolebidragsindikatorer skal ikke brukes i kåringer av «beste/dårligste» skoler. Indikatoren fanger en relevant, men begrenset del av skolens formål.

Dataene som er brukt i beregningen er eksamens- og prøvedata fra VIGO og PAS, og SSBs registre om elevenes familiebakgrunn. Skole- og kommunebidragsindikatorerne er beregnet for to og to sammenslåtte år. Dvs.: 2010+2011, 2012+2013 og 2014+2015.

Dette er for å ta høyde for tilfeldig variasjon og for at resultater ikke skal kunne knyttes til enkeltelever eller enkeltlærere. Verdien **3,4** angir landsgjennomsnittet.

Skolebidrag småskoletrinnet

	2010+2011	2012+2013	2014+2015
Langenes skole	3,4	3,2	3,0
Lunde skole	3,4	3,4	3,3
Nygård skole	3,4	3,4	3,2
Søgne kommune	3,4	3,3	3,2
Kristiansand kommune	3,4	3,4	3,4
Vennesla kommune	3,6	3,5	3,4
Songdalen kommune	3,2	3,3	3,2

Indikatoren viser en negativ utvikling over tid. Søgne lå i 2010+11 på landsgjennomsnittet, men ligger i 2014+15 under snittet.

Skolebidrag mellomtrinnet

	2010+2011	2012+2013	2014+2015
Langenes skole	3,8	3,5	3,3
Lunde skole	3,4	3,2	3,2
Nygård skole	3,3	3,4	3,2
Søgne kommune	3,5	3,4	3,2
Kristiansand kommune	3,3	3,4	3,3
Vennesla kommune	3,3	3,4	3,4
Songdalen kommune	3,4	3,6	3,4

Indikatoren viser en negativ utvikling over tid. Søgne lå i 2010+11 over landsgjennomsnittet, men ligger i 2014+15 under snittet.

Skolebidrag ungdomstrinnet

	2010+2011	2012+2013	2014+2015
Tangvall skole	3,4	3,5	3,3
Tinntjønn skole	3,6	3,4	3,5
Søgne kommune	3,5	3,4	3,4
Kristiansand kommune	3,4	3,4	3,5
Vennesla kommune	3,2	3,1	3,3
Songdalen kommune	3,5	3,2	3,3

Indikatoren viser at skolebidraget fra ungdomsskolene i Søgne over tid er stabilt på nivå med landsgjennomsnittet.

4.0 Spesialundervisning

Kommunen jobber med å få et så godt opplæringstilbud at dette kan bidra til at enda flere elever kan omfattes av ordinært opplæringstilbud. På den måten kan vi redusere andelen elever med spesialundervisning. Satsningen gjennom «Inkluderende læringsmiljø» i Knutepunkt Sørlandet har utgangspunkt i konkrete utfordringer som samarbeidskommunene har knyttet til arbeidet med å skape gode inkluderende læringsmiljø i skolen. Et kjennetegn for god praksis er å redusere omfanget av segregerende tiltak ved at elever som har rett til spesialundervisning så langt som mulig skal organiseres innenfor det ordinære pedagogiske tilbudet. Etter flere år med et stadig økende antall elever som får spesialundervisning etter opplæringsloven § 5-1, har man på nasjonalt nivå de tre siste årene sett en svak nedgang. I Søgne har man de siste årene ligget omtrent på landsgjennomsnittet, men det var en liten økning i 2016-17.

Prosentvis andel elever med spesialundervisning (telletidspunkt: 1.oktober):

Enhet	13/14	14/15	15/16	16/17
Søgne	8,4*	8,0*	7,8*	9,6*
Nasjonalt	8,3	8,3	7,9	7,9
Langenes	6,1	6,1	4,2	4,6
Lunde	3,8	2,8	3,0	7,1
Nygård	6,3 (eksl. k-avd.) 11,3(inkl. k-avd.)	6,2 12,0*	6,1 12,2	9,0 14,8
Tangvall	10,2	7,5	8,2	9,7
Tinntjønn	12,0	14,3	13,3	11,6

*Medregnet kompetanseavdelingen

Tallene på den enkelte skole vil variere fra år til år etter elevgrupper og andel elever med behov for stor tilrettelegging av opplæringstilbudet.

Prosentvis fordeling av enkeltvedtak om spesialundervisning mellom barnetrinnet og ungdomstrinnet (telletidspunkt: 1.oktober):

Enhet	13/14		14/15		15/16		16/17	
	B	U	B	U	B	U	B	U
Søgne	54,4	45,6	55,5	44,5	59,3	40,7	67,2	32,8
Nasjonalt	60,0	40,0	60,0	40,0	61,2	38,8	61,9	38,1

Tallene viser en forsiktig forskyvning av tyngdepunktet av spesialundervisning nedover alderstrinnene. Etter evaluering våren 2013 av tidlig innsats på 1.-4.trinn de siste årene, tok skolene ulike grep for å jobbe enda mer målrettet i forhold til elever som sliter med lesing og regning. Dette handler for eksempel om etterutdanning av lærere og assistenter, samt organisering av timer og lærerressurser. Tidlig innsats trenger ikke bety at elever tidligere får vedtak om spesialundervisning.

4.1 Tilpasset opplæring

Opplæringsloven § 1-3 slår fast at «Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven». Dette utløser ikke en individuell rett for elever, slik et enkeltvedtak om spesialundervisning gjør. Tilpasset opplæring er et generelt prinsipp for skolens virksomhet, og kjennetegnes av variasjon av arbeidsoppgaver, lærestoff, arbeidsmåter, læremidler og variasjon i organiseringen av opplæringen. Dette er en tilpasning av opplæringen som gjøres innenfor læreplanverket og innenfor fellesskapet. Gjennom å utvikle det ordinære opplæringstilbudet gjennom å styrke den tilpassede opplæringen i skolene, ønsker vi å redusere andelen elever med behov for spesialundervisning ved at flere elever ved god tilpasset opplæring får tilfredsstillende læringsutbytte innenfor den ordinære opplæringen og kunne inkluderes mer i klassefellesskapet. Dette er et av kjerneelementene i Knutepunktsatsningen «Inkluderende læringsmiljø». Gjennom tilpasset opplæring har en også mulighet for å kunne forsere det 10 årige grunnskoleløpet. Tall fra GSI viser at ungdomsskolene i Søgne har 7 elever som tar fag fra videregående opplæring.

Fire elever ved Tangvall skole ble utfordret til å si litt om forsert matematikkundervisning ved skolen.

Forsering i matematikk

«Vi fikk tilbud om å hoppe over 9. klasse-pensum, og starte rett på 10. klasse-pensum da vi startet i 9.klasse. Vi satt i vår vanlige klasse, og fikk som regel undervisning i det pensumet vi fulgte, etter at læreren vår hadde satt i gang klassen. I timene på skolen jobbet vi sammen med de andre elevene, men hadde egne lekser. Vi var med på ulike kurs som ble holdt på 10. trinn, som forberedelse til tentamen, og satt i en 10. klasse, som vi tok tentamen sammen med. Etter tentamen jobbet vi med å repetere og forberede oss til en eventuell eksamen. Alle vi som forserte ble trukket opp i skiftelig eksamen, sammen med en 10. klasse. Vi fikk en hel dag der vi kunne jobbe på skolen før eksamen. Da kunne vi velge om vi ville sitte sammen med 10. klassen, eller om vi ville arbeide alene på biblioteket. Vi kunne også bli trukket opp i muntlig eksamen, noe ingen av oss ble.

Vi syntes det var ganske greit å gjøre det på denne måten, vi kunne spørre om hjelp om vi trengte det, og læreren var veldig flink til å hjelpe oss. Læreren var også villig til å sette av tid slik at vi kunne jobbe på skolen etter skoletid og han var da veldig hjelpsom.

Fordelene vi fikk etter å ha utført dette var at vi ligger et år foran dem som er på vår alder, og kan derfra velge å fortsette et år foran vårt kull, eller hoppe av og dermed være mere «forberedt» på pensumet.

Vi har også utført eksamen, og trenger ikke ta den på nytt (dersom vi kommer opp i matte).

I år er det organisert slik at vi har 1,5 timer på Søgne VGS etter skoletid på onsdager, og 30 minutter før skolen, pluss 2 timer (vi mister matte og UDV fra ungdomsskolen) på tirsdager. Dette fungerer greit, men det er litt stress med transport til Søgne VGS og hjem igjen. Det er også litt kjedelig at vi må bruke 2 timer av fritiden vår på dette. På onsdager synes vi at det kunne ha vært lettere dersom vi startet med matte klokka halv ett i stede for halv to. På grunn av at vi slutter klokka ti på tolv på ungdomsskolen er det litt lenge dersom vi skal vente, og litt kort tid for å dra hjem. Vi mener derfor at det kunne ha vært lettere dersom vi starta klokka halv ett slik at vi bare kunne ha syklet rett bort etter at vi var ferdige på ungdomsskolen.

Vi har 2 timer med matte på ungdomsskolen, hvor vi som regel sitter på

skolebiblioteket hvor vi forbereder oss til timene eller jobber med oppgaver i matte.

Vi kan bli trukket ut til både muntlig og skriftlig eksamen i år. Hvis vi ikke blir fornøyd med karakteren eller føler vi ikke kan pensumet godt nok, kan vi velge å ta 1T på nytt når vi begynner i 1. klasse, og det er en mulighet som er veldig grei å ha.

Vi likte bedre det første halvåret med 1T fordi da hadde vi bedre tid til å jobbe med oppgaver og lære oss det vi skulle. Nå i det siste halvåret har undervisningen gått veldig fort frem og vi føler vi ikke klarer å lære oss helt det vi skal. De fleste timene nå går til å høre på undervisningene og vi regner veldig få oppgaver selv. Vi må dermed jobbe mye med oppgaver på egenhånd, og kan ikke få like mye hjelp av mattelæreren vår. Vi føler kanskje også at læreren vår bruker litt mye tid på unødvendige ting som vi ikke trenger i stede for å bruke tida på å lære det vi skal kunne, og det er litt kjipt når vi bruker fritida vår på å ha matte på videregående og så bruker mattelæreren tida på ting som ikke har med matte å gjøre, eller ting som vi egentlig ikke skal lære om i 1T.

Alt i alt syns vi det er veldig greit å ha muligheten til å gjøre det på denne måten. Vi ligger da i forkant og kan ta matten på nytt dersom vi ikke er fornøyde med karakteren eller vi har lyst til å slippe å måtte «stresse» så mye i mattetimene. Vi er glade for at det har blitt satt opp et slikt tilbud og håper at dersom det er noen som er yngre enn oss som har lyst til å gjøre det samme at de også kan få den samme muligheten som oss.»

Line Govertsen Bjelland, Ingrid Sofie Ilebekk Solum, Caroline Åsan, Emma Henriette Holskog Pettersen. Alle er elever på 10. trinn ved Tangvall skole.

5.0 Videregående opplæring

Søgne kommune har gode tall å vise til når det gjelder overgang til videregående skole fra 10.trinn. Bortimot alle elever fra Søgne starter i videregående opplæring høsten etter uteksaminering på 10.trinn.

Resultater fra videregående opplæring, målt etter i hvor stor grad elevene består fag og gjennomfører videregående opplæring, er også relativt gode.

Samlet tall på gjennomføring av videregående opplæring kan sies å være en indikator på hvor god jobb grunnskolen elevene kommer fra har gjort.

5.1 Gjennomføring av videregående skole på fem år

	2009-14	2010-15	2011-16	2012-17	2013-18	2014-19
Søgne, bestått vg1	89%	88%	86%	85%	86%	90%
Vest-Agder, bestått vg1	87%	87%	86%	85%	86%	84%
Søgne, bestått vg2	84%	79%	83%	76%	76%	-
Vest-Agder, bestått vg2	79%	81%	83%	82%	80%	-
Søgne, bestått vgo	81%	73%	-	-	-	-
Vest-Agder, bestått vgo	-	74%	-	-	-	-

Tallene for kullet 2011-16 blir ikke kjent før juni 2017.

Tabellen tar utgangspunkt i 2009-kullet, hvor kommunen fikk 81 pst fullført og bestått vgo i løpet av fem år, per 01.10.14. Kullene videre viser utvikling i bestått vg1 og vg2. Underlagsmaterialet tyder på en nedgang for 2010-kullet, sammenliknet med det gode resultatet for 2009-kullet. Tallene for bestått vg2 viser en nedgang for 2012- og 2013-kullet, mens det er gledelig å se at hele 90% av 2014-kullet besto vg1.

5.2 Oppfølgingstjenesten – ungdom utenfor opplæring

Oppfølgingstjenesten i Vest-Agder har ansvar for elever som faller ut av det ordinære skoletilbudet. Tabellen under viser utviklingen for kommunens elever.

	Antall per 15.11.14	Antall per 15.11.15	Antall per 15.11.16
Søgne	36	30	29*
Vest-Agder	660	525	506

*Merk at 5 av ungdommene har flyttet utenlands. Kan være utvekslings elever.

Juni hvert år er endelige tall etter et skoleår. Antall per 15.11.16 vil øke frem mot skoleslutt som følge av elever eller lærlinger slutter.

Hva gjør ungdommene?	Antall per 15.11.15	Antall per 15.11.16
Arbeid/ praksis/ tiltak	9	10
Oppfølging og veiledning	17	8
I skole		3
Flyttet til utlandet		5
Annet	4	3
Totalt	30	29

5.3 Oppsummering av videregående opplæring

Gjennomgående for tallene for gjennomføring i videregående skole er at elever fra Søgne har relativt gode tall å vise til. Vi ser likevel at flere elever ikke greier å fullføre videregående opplæring og at det er behov for økt innsats for å sikre at flere elever fullfører videregående skole. For den enkelte kan frafall fra videregående opplæring få store konsekvensene for de unges livsløp, med utfall i arbeidsmarkeds- tilknytning, velstandsutvikling og helse forsterker behovet for snarlig styrkede tiltak på området unges psykiske helse, som både fremtrer som årsak og konsekvens av lavt prestasjonsnivå og frafall. For unge som står i faresonen har forskningen vist at tidlig og tett oppfølging er nødvendig, og at flersektorielt og flerfaglig samarbeid og innsats er nødvendig for å imøtekomme sammensatte problemer knyttet til familieforhold, helsesituasjon og skoleprestasjoner.

Skolene i Søgne har rutiner for å sikre en trygg og god start på videregående, skape helhet og sammenheng i elevens opplæringsløp, og for å overføre informasjon til beste for eleven i nært samarbeid med foreldrene. Kontaktlærer og rådgivere har et særlig ansvar for å hjelpe elevene til å gjøre gjennomtenkte valg i samsvar med egne ønsker og forutsetninger. Det praktiske samarbeidet i forbindelse med overgangene er forankret hos ledelsen på ungdomsskolen ved rådgiver som har et tett samarbeid med foreldre, spes. ped. koordinator, PPT og de videregående skolene. Faget utdanningsvalg skal skape en helhet mellom grunnskole og videregående opplæring, men også gi elevene mulighet til å prøve ut egne interesser og bli bevisst egne evner for slik å kunne ta bedre og mer kunnskapsbaserte utdannings- og yrkesvalg. Elevene hospiterer i videregående skole både på 9. og 10. trinn og er utplassert en uke i arbeidspraksis på 10. trinn.

6.0 AVSLUTNING

Tilstandsrapporten speiler sentrale sider ved læringsmiljø, læringsresultater og frafall i videregående opplæring, og bidrar til å gi informasjon om status. Resultatene er ikke gode nok på mange områder, men vi har stor tro på å holde stø kurs og jobbe videre med de satsingene og det kvalitetsarbeidet som er påbegynt. Vi ser fremdeles behovet for bedring av elevenes læringsmiljø og av læringsresultatene. Elevenes resultater fordelt etter mestringsnivåer viser at det vil være viktig å løfte elevene ved at det over tid blir færre elever på de laveste mestringsnivåer.

Forskning har dokumentert forhold som kjennetegner god praksis som fremmer læring i skolen. Dette har Søgneskolen tatt utgangspunkt i når den startet arbeidet med å få utarbeidet kvalitetskjenntegn innenfor definerte områder av vår pedagogiske virksomhet. Disse ble ferdigstilt ved inngangen til 2013, og alle fem skolene har brukt disse i arbeidet med å vurdere egen virksomhet og praksis. På bakgrunn av arbeidet med kvalitetskjenntegn og vurdering av egen praksis opp mot disse, mener vi derfor at den kvalitative vurderingsdimensjonen det siste året er styrket i Søgneskolen. Disse prosessene opplever vi legger til rette for organisasjonslæring og kapasitetsbygging; Vi språksetter kvalitet og får økt bevissthet rundt hva god praksis innebærer, og vi får bekreftelser og tilbakemeldinger på hva vi får til og hva vi bør strekke oss etter. Dette danner igjen utgangspunkt for arbeidet med å identifisere aktuelle tiltak. Vi opplever at analysen av Søgneskolen blir mer robust idet vi ser at tall og egenvurdering av praksis i stor grad støtter opp om hverandre.

Skolenes egenvurdering samlet sett forteller oss at de vurderer seg mest positivt i forhold til trivsel, klasseledelse og vurdering for læring. Praksis knyttet til grunnleggende ferdigheter er de områdene de vurderer skolens praksis lavest. Dette bildet bekreftes langt på vei av ulike resultatindikatorer som er presentert tidligere i rapporten. Søgneskolen arbeider nå med tydeligere fokus på de grunnleggende ferdigheter og da spesielt lesing, i arbeidet med det lokale læreplanverket.

Arbeidet for et godt læringsmiljø, med økt trivsel og fravær av mobbing, har også i 2016 vært viktig for Søgneskolen. Trivselslederprosjektet, læringsmiljøprosjektet, de store satsingene Inkluderende læringsmiljø og Ungdomstrinn i utvikling, arbeidet med å oppgradere skolegårdene, opprettelse av Beredskapsteam mot mobbing og

Elevombud, samt andre konkrete tiltak som vennebenker, utlånsboder og lignende, er tiltak som vi samlet sett tror skal bidra til å høyne trivsel og virke forebyggende slik at elever ikke skal falle utenfor fellesskapet og i verste fall oppleve mobbing. Ut fra tallene i Elevundersøkelsen og ulike elevsaker gjennom 2016, ser vi likevel at enkelte elever opplever mobbing i Søgneskolen, og noen rapporter om mistrivsel. Det er derfor viktig med tett og systematisk oppfølging fra skolenes side i disse enkeltsakene, samtidig som man fortløpende har fokus på forebyggende innsats. I begge sammenhenger vil samarbeid med foreldre være viktig.

Når vi gjør opp status for læringsresultatene, gir både administrativ skoleeier og skolene uttrykk for ønsket om å videreføre og spisse satsingen på leseopplæringen gjennom hele grunnskolen. Gode grunnleggende leseferdigheter vil generere bedre læringsresultater i alle fag, også engelsk og regning. Dette vil sammen med å skape trygge og gode inkluderende læringsmiljø, legge et godt grunnlag for å gi elevene våre gode forutsetninger for å lykkes i videre utdanningsløp og senere arbeidsliv.